

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Μ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1991

ΑΡΙΘ. 16

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, "Όσιος Θεόδωρος ο Στουδίτης και Όμολογητής. — Μητροπ. Πατρών Νικοδήμου, Μηνύματα Τριωδίου. — Μητροπ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Θεοφίλου, Από τα άπομνημονεύματα ενός πνευματικού. — Έπισκόπου Άχελώου Εύθυμίου, Μαζικά μέσα επικοινωνίας και Έκκλησία. — Άλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Ποιμαντική της καθημερινής ζωής. — Μητροπ. Λεοντοπόλεως Τίτου, Άνέκδοτος έπιστολή του Πατριάρχου Άλεξανδρείας Έρωθέου του Β'. — Μητροπ. Πατρών Νικοδήμου, Άνακήρυξις του Ιερέως Νικολάου Πλανά ως Άγίου. — Αρχιμ. Δωρ. Πολυκανδριώτη, Από τη βασιλίδα των Πόλεων, στην Πόλη της Βασιλείας (Δημήτριος Α'). — Έπίκκιρα. — Ευαγγέλου Π. Λέκκου, Ειδήσεις — Γεγονότα — Άξιοσημείωτα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Άθηναι, Ιασίου 1 — Τηλέφ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ίωάννης
Μιχαήλ, Άριστοτέλους 179,
112 51 Άθηναι.

ΟΣΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Ο ΣΤΟΥΔΙΤΗΣ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

Την 11η Νοεμβρίου η Έκκλησία μας εορτάζει τη μνήμη του όσιου Θεοδώρου του Στουδίτου και Όμολογητού (759 - 826). Ό όσιος διακρίθηκε στην ανάδειξη της αρχαίας ι. μονής του Στουδίου, στην άναδιοργάνωσι του μοναχικού βίου συμφώνως προς το κοινοβιακό πρότυπο του Μ. Βασιλείου και στην ανάδειξη των ι. μονών όχι μόνον σε τόπους άσκήσεως, προσευχής και λατρείας, αλλά και σε εκπαιδευτικά και εκπολιτιστικά κέντρα, σε σπουδασιήρια μελέτης και σε καλλιγραφικά και καλλιτεχνικά εργαστήρια. Έπειτα είναι γνωστοί οι άγώνες του εναντίον των εικονομάχων και για την άπάξι της ήθικης διαφθοράς, την όποία ήλεγχεν άφόβως άκόμη κι όταν αυτή εμφανιζόταν μέσα στην αυτοκρατορική αλλη. Για τους άγώνες του αυτούς επανειλημμένους έξορισθηκε και φυλακίσθηκε.

Ό όσιος Θεόδωρος ό Στουδίτης είναι γνωστός ως έξαιρετος συγγραφεύς. Άνάμεσα στα συγγράμματά του ξεχωρίζουν εκείνα, στα όποια προβάλλει την όρθόδοξη θεολογία των ιερών εικών και το γνήσιο μοναστικό ιδεώδες, όπως και το νόημα διαφόρων εορτών.

Χαρακτηριστικό είναι ότι ό όσιος Θεόδωρος προβάλλει τις όρθες σχέσεις μεταξύ Έκκλησίας και Πολιτείας. Διακήρυττε, όπως και πολλοί μεγάλοι Πατέρες της Έκκλησίας, ότι «από των Έκκλησιών τοις ιεροδυν άνήκει και διδασκαλοίς, βασιλεί δε ή των έξω πραγμάτων διοικήσις» (Migne Έ.Π. 99, 181). Έπειτα τα όσα λέγει για τον θεσμό της Πενταρχίας, για το «πειναζόφυρον κράτος της Όρθοδοξίας» (απόθι 1417) και για την όρθόδοξη αντίληψη περί του πρωτείου τιμής του μη κακοδόξου, άλλ' όρθόδοξου πάπα, θά ήταν έξόχως διαφωτιστικά σ' εκείνους, οι όποιοι προωθούν την Οικουμενική Κίνησι, που πρέπει να όδηγήση στην επαναφορά της προς του σχίσματος εκκλησιαστικής ένότητας.

Άν ό Θεόδωρος Στουδίτης υπήρξε συντηρητικός στα ζητήματα της πίστεως και του χριστιανικού ήθους, υπήρξε πολύ προοδευτικός στην άνανέωσι της λατρείας. Έδωσε ώθησι στη διαμόρφωσι του Έορτολογίου. Έτσι από Έορτολόγιον της του Στουδίου μονής επεβλήθη εις την Έκκλησίαν» (Μανουήλ Γεδεών). Επίσης υπήρξε μεγάλη ή συμβολή του στη διαμόρφωσι του Τυπικού και στον εμπλουτισμό του επικρατήσαντος μοναχικού τύπου της λατρείας με ειδολογικά στοιχεία του κοσμικού ή άσματικού τύπου της λατρείας. Έτσι από μοναστήρια απέβησαν εκποτε τα και έξοχήν φυτώρια των Μουσών» (Εδ. Άντωνιάδης) και άνέδειξαν διαπρεπείς ύμνογράφους, ένας από τους όποιους υπήρξε και ό όσιος Θεόδωρος ό Στουδίτης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

Α' ΑΠΟΔΕΙΠΝΩΝ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

VI. «ΝΗΣΤΕΥΣΩΜΕΝ ΝΗΣΤΕΙΑΝ ΔΕΚΤΗΝ...»

α) «ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ ΓΛΩΣΣΗΣ»

1. Ἐκτὸς τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, καμμία ἄλλη ἑβδομάς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους δὲν παρουσιάζεται μετ' ὅσην πνευματικὴν ἔντασιν καὶ ἔξαρσιν εἰς τὴν ζωὴν τῶν χριστιανῶν. Ἡ Ἐκκλησία, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, μετ' ἓνα ἔντονον ρυθμὸν, μᾶς παρουσιάζει τὰ πνευματικὰ ἀγωνίσματα, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐπιδοθοῦν οἱ χριστιανοί, διὰ νὰ γίνῃ πραγματικὸν στάδιον πνευματικῶν ἀγώνων ἢ περιόδος αὐτῆ καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα ἀγωνιστὰ καὶ νικηφόροι. Ἡ νηστεία, ἢ προσευχή καὶ ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν μας δίδουν ἓνα ἰδιαιτέρον τόνον εἰς τὴν ζωὴν τῶν πιστῶν. Ἡ νηστεία, ἀσφαλῶς, δὲν εἶναι μόνον νηστεία τροφίμων, ἀλλὰ καὶ νηστεία πνευματικῆ συγχρόνως, τ.ἔ. νηστεία ἁμαρτημάτων καὶ παθῶν. Ἡ δὲ προσευχή κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Τεσσαρακοστῆς πρέπει νὰ εἶναι πυκνωτέρα καὶ θερμότερα, διότι ὁ πνευματικὸς ἀγὼν χρειάζεται τὴν ἄνωθεν ἐνίσχυσιν. Συνδυάζεται δὲ ἐκπαλαί ἢ ἔντασις αὐτῆ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων μετ' ἡμισημῶν λειτουργικὴν καὶ μυστηριακὴν ζωὴν τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμη δὲ καὶ μετ' ἑπισημῶν διδασκαλίαν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἵνα καταρτίζονται οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐμπνέωνται καὶ ἐνισχύονται. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία προσεφέρετο συστηματικῶς καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ σώζονται λόγοι τῶν ἁγίων Πατέρων, —ιδίως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου— ἐπὶ τῶν καθημερινῶν ἀναγνωσμάτων τῆς ἁγίας Γραφῆς, κυρίως ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως καὶ ἐκ τῶν Παροιμιῶν τοῦ Σολομώντος. Ἐπὶ τῶν ἀναγνωσμάτων αὐτῶν ἤκούοντο λόγοι ἐρμηνευτικοὶ καὶ διδακτικοί.

Συνέχεια δὲ αὐτῆς τῆς ἀρχαίας παραδόσεως εἶναι τὸ ὅτι καὶ σήμερον, κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, πυκνώνεται τὸ κήρυγμα καὶ προστίθενται ἄλλοι μὲν ἀπογευματινὰ ὁμιλίας, ἄλλοι δὲ ἄλλαι εὐκαιρίαι

προσφορᾶς ἐποικοδομητικῶν καὶ ἁγιαστικῶν μέσων, τοῦ λόγου καὶ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου.

2. Μεταξὺ τῶν ἑβδομάδων τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, διακρίνονται ἐξαιρέτως τρεῖς. Πρωτίστως θέβαια ἢ Μεγάλη Ἑβδομάς, δεύτερον ἢ ἐναρκτήριος Καθαρὰ ἑβδομάς, καὶ τρίτον ἢ ἑβδομάς ἢ πέμπτη, ἢ ἔχουσα τὰς παννυχίδας τοῦ Μεγάλου Κανόνος καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Κατὰ παλαιὰν συνήθειαν οἱ χριστιανοὶ αἰσθάνονται τὰς τρεῖς αὐτὰς ἑβδομάδας ἐντονώτερον τὸ χρέος τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς. Αὐτὸ δηλαδὴ ποὺ κατ' οἰκονομίαν γίνεται σήμερον ἀπὸ πολλοῦ χριστιανούς, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ νηστεύσουν ὅλην τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν καὶ ἀρκούνται εἰς τὴν νηστείαν τῆς πρώτης καὶ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, ὑπῆρχεν ἐν τῇ πράξει ἀπὸ παλαιότερων χρόνων, μετ' ἡμᾶς προσθήκην, ὡς φαίνεται, καὶ τρίτης ἑβδομάδος, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐμφανῆς ἢ ἔντασις τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος, τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς, διὰ τῶν καθιερωθεισῶν Παννυχίδων. Διὰ νὰ ὑπάρχῃ δὲ καὶ ἐνδιάμεσος προσπάθεια, εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα, ἐξήρθη λειτουργικῶς καὶ ἡ ἑβδομάς τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Καὶ τοιουτοτρόπως ἡ Μεγ. Τεσσαρακοστή, «τὸ στάδιον τῶν ἀρετῶν» εἰσδεχόμενον τοὺς χριστιανούς τὴν Καθαρὰν ἑβδομάδα, καὶ ἀνανεῶνον τοὺς ἄθλους εἰς τὸ μέσον τῆς Τεσσαρακοστῆς, διὰ νὰ μὴ ἄτονῃ ὁ ζῆλος διὰ τὸν ἀγῶνα, φέρει πρὸς τὴν ἀποκορύφωσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα.

Εἶναι προφανές ὅτι ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἔχει στόχον καὶ σκοπὸν ὑψηλόν. Ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀσκητικοῦ ἰδεώδους καὶ τοῦ ἀγωνιστικοῦ φρονήματος τῶν πιστῶν. Δημιουργεῖ πρὸς τοῦτο ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πνευματικὴν «στρατείαν» (Α' Τιμ. 1,18). Καὶ καλεῖ τοὺς χριστιανούς νὰ ἀνασυγκροτηθοῦν πνευματικῶς. Ὅσον καὶ ἂν ἔχη παραλύσει ὁ ζῆλος τῶν, παρακινεῖ ὅλους νὰ ἀναζωπυρήσουν τὴν διάθεσιν καὶ τὴν προσπάθειαν αὐτῶν, ὥστε, μετ' ἡμᾶς τὴν χάριν τοῦ ὑπερῆμων Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Χριστοῦ, νὰ μὴ

υστερήσουν εις τὸ στάδιον «τοῦ καλοῦ ἀγῶνος τῆς πιστεως» (Α΄ Τιμ. 6,12).

3. Διὰ τὴν ὑπάρξην, εἰς τὸ τέλος τῆς Τεσσαρακοστῆς, θετικὸς ἀπολογισμὸς καὶ ἱκανοποιητικὸν σύνολον πνευματικῶν ἀγωνισμάτων καὶ καρπῶν, ἐνδείκνυται νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν ἕνα πρόγραμμα πνευματικῶν ἀσκήσεων, τὸ ὁποῖον θέτει ἡ Ἐκκλησία μετὰ τὸ πρῶτον «Ἰδιόμελον» τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς (τῶν Ἀποστίχων τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας):

«Νησιεύσωμεν νησιεῖαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.
Ἀληθῆς νησιεῖα ἢ τῶν παθῶν ἀλλοτριώσεις·

ἐγκράτεια γλώσσης,

θυμοῦ ἀποχή,

ἐπιθυμιῶν χωρισμός,

καταλαλιᾶς,

ψεύδους

καὶ ἐπιπορκίας.

Ἡ τούτων ἔνδεια νησιεῖα ἐστὶν ἀληθῆς καὶ εὐπροσδεκτος».

Εἶναι πρόγραμμα ὄχι ἀπλῆς νησιεῖας, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶν ἀσκήσεων πρὸς ψυχικὴν κατάρτισιν καὶ ἐποικοδομήν. Θὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς αὐτό, διὰ τὴν ἀντιλήσωμεν ἠθικὰ διδάγματα, καὶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν.

Τὸ γενικὸν σύνθημα ποῦ περιλαμβάνει εἰς τὸ Ἰδιόμελον αὐτὸ τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας εἶναι ὅτι ἀληθῆς νησιεῖα εἶναι «ἡ τῶν παθῶν ἀλλοτριώσεις». Ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κάθε ἀμαρτωλὸν πάθος, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθῆς νησιεῖα. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖται ὁ ὕμνογράφος εἰς αὐτὴν τὴν γενικὴν γραμμὴν καὶ τὸ μονοσήμαντον σύνθημα: «ἡ τῶν παθῶν ἀλλοτριώσεις». Ἀλλὰ τὸ ὑποδιαίρει καὶ τὸ παρουσιάζει εἰς τμηματικὰ ἀθλήματα, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει κάθε χριστιανὸς νὰ ἐπιδοθῇ. Καὶ ἰδοὺ ταῦτα: 1ον) ἐγκράτεια γλώσσης, 2ον) θυμοῦ ἀποχή, 3ον) ἐπιθυμιῶν χωρισμός, 4ον) καταλαλιᾶς (ἀποφυγὴ), 5ον) ψεύδους (ὑπερνικήσις), 6ον) ἐπιπορκίας (καὶ ἀσυνεπείας κατάρτησις).

Ἄν θέλωμεν λοιπὸν διὰ τὰς ἑξ ἑβδομάδας τῆς Τεσσαρακοστῆς νὰ ἔχωμεν καὶ ἀπὸ ἕνα ἀντίστοιχον πνευματικὸν ἀγώνισμα, θὰ ἦτο σκόπιμον καὶ ὠφέλιμον, νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ ἑβδομάδα, μετὰ τὸ πρῶτον ἀγώνισμα: «ἐ γ κ ρ ά τ ε ι α γ λ ώ σ σ η ς» (τὴν δευτέραν ἑβδομάδα τὸ δεύτερον: «θυμοῦ ἀποχή», καὶ οὕτω καθεξῆς, εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἑβδομάδων, νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν τὰ ἐπακολουθοῦντα συνθήματα). Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅταν ὀλόκληρον τὴν μίαν ἑβδομάδα ἐντοπίσωμεν ἕνα ἐλάττωμά μας καὶ τὸ πολεμήσωμεν, καὶ ἂν δὲν τὸ ἐξαλεί-

ψωμεν, πάντως θὰ ὑπάρξῃ ἀρκετὴ πρόοδος. Θὰ ἦτο μάλιστα καλόν, σύμφωνα μετὰ τὴν προαναφερθεῖσαν παράδοσιν, κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν κάθε ἑβδομάδος νὰ ἔχωμεν μίαν τέτοιαν εὐκαιρίαν καὶ ἐπισήμανσιν. Διὰ τοῦτο συνιστῶμεν ὅπως, τὸ ἀπόγευμα (κατὰ προτίμησιν τῆς Δευτέρας), μετὰ τὸ Ἀπόδειπνον, ἐπακολουθῇ παρομοία διδασκαλία καὶ νὰ δίδεται τὸ σύνθημα τῆς ἑβδομάδος, μετὰ τὰς ἀπαραιτήτους πνευματικὰς ὑποδείξεις καὶ ὁδηγίας, ὥστε ἡ προσπάθεια νὰ εἶναι μεθοδικωτέρα καὶ ἀποτελεσματικὴ. (Σ η μ. Εἰς τὴν συνέχειαν παρατίθενται τὰ ἀντίστοιχα ὑποδείγματα).

4. Διὰ τὴν ἀρχίσωμεν δὲ σήμερον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος, θὰ ἀναλύσωμεν τὸ πρῶτον σύνθημα, τὸ ὁποῖον, (διὰ τὴν πρώτην ἑβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς) εἶναι ἡ: «ἐ γ κ ρ ά τ ε ι α γ λ ώ σ σ η ς».

Πρῶτην σύστασιν ἀπευθύνομεν, νὰ ἀνοίξῃ ὁ καθένας ἰδιαίτερος, εἰς τὸ σπῆτι τοῦ, τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου καὶ νὰ διαβάσῃ τὸ τρίτον κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον εἰδικῶς ὁμιλεῖ διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῆς γλώσσης καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν εἰς τὸ ζήτημα τῆς χαλιναγωγήσεως τῆς γλώσσης μας, ὥστε νὰ μὴ ἐκτρέπεται εἰς ἀμαρτήματα ποῦ διαπράττονται μετὰ τὸν αὐθόρμητον καὶ τὸν πρόχειρον αὐτὸν τρόπον, δηλ. μετὰ τὸν λόγον. Ἡ διὰ τῶν ἔργων γινομένη ἀμαρτία, πολλὰς φορὰς ἀποφεύγεται εὐκολωτέρα. Ἀλλὰ αἱ ἀμαρτίαι διὰ τοῦ λόγου (καὶ τῆς σκέψεως) εἶναι γνωστὸν ὅτι δυσκολωτέρα ἀποφεύγονται. Διότι εἶναι ἄμεσος καὶ προπετὴς ἡ ἐνέργεια τῆς γλώσσης. Καὶ συνήθως δὲν προλαμβάνει νὰ τὴν συγκρατήσῃ τὸ «ἔρκος ὀδόντων». Ἐν τούτοις πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι τὰ ἀπρόσεκτα λόγια ποῦ ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ χεῖλη μας, δὲν εἶναι, ὅπως νομίζουσι πολλοί, «λόγια ποῦ τὰ παίρνει ὁ ἀέρας», δηλαδή λόγια ποῦ δὲν ἔχουν συνέπειες. Πρέπει δὲ δύο πράγματα νὰ κατανοήσωμεν, διὰ τὴν συνειδητοποίησιν ποῦ ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ προσέχωμεν τὰ λόγια μας. Πρῶτον ὅτι τὰ λόγια εἶναι ἕνα ξεχείλισμα ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον ἀπὸ τὸ θάθος τῆς ψυχῆς. «Ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα», εἶπεν ὁ Κύριος (Ματθ. 12,34). Δὲν λέγει κανεὶς κάτι ἄσχετον πρὸς ὅτι ἔχει μέσα του, ἀλλὰ τὰ λόγια εἶναι ἕνα καθρέπτισμα τοῦ ψυχικοῦ θάθους ἐκάστου καὶ προδίδουσι τὸν ψυχικὸν του κόσμον. Ἐπομένως, ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ ἔχωμεν προσοχὴν εἰς τὰ λόγια, αὐτὸ θὰ εἶναι ἐνδειξὴς ὅτι ψυχικῶς προσδεύομεν ἐνῶ, ἀντιθέτως, ὅταν μὲνωμεν ψυχικῶς ἀκαλλιέργητοι, τότε τὰ λόγια μας δὲν εἶναι «ἄλατι ἠρτυμένα», ἀλλὰ ἔχουν ἐμφανῆ δειγμάτα

ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ *

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος
καὶ Μεγαλοπόλεως κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΚΑΛΗ ἢ ΚΑΚΗ ΣΥΖΥΓΟΣ

ΕΙΣ ΑΓΩΓΙΚΟ

Ἀρχίζω τὴ σύνθεσή μου, ὅπως βλέπετε, ἀπὸ τὴν σύζυγο κι ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τὴν καλὴ ἢ κακὴ. Σὲ ὄλο τὸ ἔργο μου αὐτό, θὰ δυσκολευτῶ γιατί πολλοὶ διαβάζοντας θὰ σκέπτεσθε πὼς στέκομαι σ' ἕνα στέκι «κατεστημένο», χωρὶς τὴ δυνατότητα νὰ βλέπω τὴ σύγχρονη πραγματικότητα. Γιὰ ἕναν πνευματικὸ ὅμως αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ λεχθεῖ κι ἄς εἶναι τῆς ἡλικίας μου. Φτάνει νὰ ἔχει καρδιὰ πλούσια αὐτὸς πὺ μιλᾷει καὶ μάτια καθαρὰ. Καὶ οἱ πνευματικοὶ πρέπει νὰ τὰ διαθέτουν αὐτὰ καὶ τὰ διαθέτουν. Διότι ἔρχονται σ' ἐπαφή, διαδοχικὰ μὲ τέσσερις καὶ πέντε δεκάδες χρόνια καὶ βλέπουν καὶ παρακολουθοῦν ὅλη τῆς περιόδου, τῶν ἀνθρώπων τὴ ζωὴ καὶ τὴν συμπεριφορὰ.

Παρακολουθοῦν λοιπὸν καὶ τὶς μεταβολὲς καὶ τὶς μεταπτώσεις, ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον σημειώνουν τὶς δια-

φορὲς, κι ὅταν αὐτοὶ ἔχουν περάσει τὰ ἑβδομήντα, ἔχουν μπροστά τους καὶ τὸ φαινόμενο τοῦ σημερινοῦ νέου καὶ τοῦ μεσῆλικα καὶ τοῦ γέρου χωρὶς διακοπή, πὺ μπορεῖ νὰ συμβεῖ μ' ἕνα «γέρο» πὺ δὲν ἔχει ζήσει σ' εὐρύτερο ὄριζοντα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβει τὴν σύγχρονη πραγματικότητα. Πολλοί, κάποιος ἡλικίας ἀνθρώποι, προσαρμόζονται κάπως καὶ μαθαίνουν καὶ τὴν γλώσσα τῆς ἐποχῆς ἀκόμα καὶ ἐξελισσομένης. Πολλοὶ ἄλλοι ὅμως ζοῦνε μὲ τὸν ἑαυτὸν τους καὶ στὴν προσαρμογὴ δυσκολεύονται. Καὶ στὶς συναλλαγὲς τους ἀκόμα καὶ παντοῦ. Συχνὰ ξαφνιαζονται καὶ ἀποροῦν.

Ἔχουν κι ἕνα ἄλλο προνόμιο ἀναφαίρετο οἱ πνευματικοί. Προσπαθοῦν νὰ βλέπουν καὶ νὰ κινοῦνται μὲ τὸ ὑπόγρημά τους, σὰν διαιτητὲς ἐνὸς παιχνιδιοῦ, χωρὶς νὰ διαθέτουν μέσα ξεπερασμένα. Μᾶλλον πρόκειται γιὰ μέσα πὺ τὸ θεϊκὸ στοιχεῖο τὰ κάνει ἀφθαστα. Δὲν πρόκειται λοιπὸν ν' ἀστοχήσει στὸ παρουσίασμα τῶν περιστατικῶν πὺ κάνει, γιατί διαθέτοντας καὶ τὴν πείρα καὶ τὴν γνώση, κάτω ἀπὸ τὴν χάρι,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 311 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 τεύχους.

ἀσχημοσύνης, τ.ἔ. ἀπεικονίζουσι τὴν ὑπάρχουσαν ψυχικὴν ἀσχημίαν.

Ἐξ ἄλλου, τὰ λόγια δὲν εἶναι ἄσχετα καὶ ἀνεξάρτητα πρὸς τὴν ὄλην ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ διαμορφώνουν καταστάσεις. Ὅταν λέγη καὶ ἐπαναλαμβάνη κανεὶς κάτι, τοῦ γίνεται φρόνημα καὶ συνήθεια καὶ ἐξοικειώνεται πρὸς αὐτό. Ἡ ψυχὴ ἀμβλύνεται καὶ δὲν εὐαισθητοποιεῖται ἔναντι τοῦ κακοῦ. Διότι ἐκείνα πὺ ἀφόδως λέγει κανεὶς, ἀφόδως καὶ τὰ πράττει. Ὅπως ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ πρόγονοί μας: «ἢ διὰ τῶν λόγων συνήθεια ἀρίστη ἐστὶν ὁδὸς ἐπὶ τὰ πράγματα». Δηλαδή τὰ λόγια, οἱ κακὲς συζητήσεις, κάνουν μεγάλο κακό. Γι' αὐτὸ συνιστῶμεν εἰς τὰ παιδιά, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μεγάλους νὰ τὰ ἀποφεύγουν, διότι καὶ ρίζας ἔχουν, καὶ εἰσχωροῦν εἰς τὸ βάθος τῆς προσωπικότητος, καὶ ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν ψυχικὴν ποιότητα καὶ τὴν πνευματικὴν μας ἐξέλιξιν. Διὰ τοῦτο «θεοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί σου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου» — ἄς λέγωμεν εἰς τὴν προσευχὴν μας — καὶ ἄς ἀποφεύγωμεν «πᾶν ῥῆμα ἀργόν» (Ματθ. 12,36) καὶ πᾶσαν φλυαρίαν καὶ πολυλογίαν, διότι διὰ τῆς φλυαρίας «οὐκ ἐκφεύξῃ ἁμαρτίαν». Εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν λόγων, τῶν ἀργῶν λόγων, δηλαδή τῶν περιττῶν, τῶν ἀσκόπων συζητήσεων καὶ τῶν πολυλογιῶν

ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ὅλων. Διότι ὁ ἀγὼν διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἁμαρτημάτων τῆς γλώσσης ἔχει γενικωτέραν ἠθικὴν σημασίαν, καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν πρόοδον τοῦ χριστιανοῦ, διὰ τὴν ὁποῖαν λέγει ὁ θεὸς Ἰάκωβος: «εἰ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα» (Ἰακ. 3,2). Ὅποιος δὲν ἁμαρτάνει μὲ τὰ λόγια, αὐτὸς ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι τέλειος ἀνθρώπος: καὶ ὅποιος κατορθώσῃ νὰ νικήσῃ τὸ μικρὸν αὐτὸ μέρος τοῦ σώματος, τὴν γλῶσσαν, μπορεῖ νὰ χαλιναγωγῆσῃ ὄλο τὸ σῶμα του καὶ νὰ νικήσῃ τὸ σύνολον τῶν κακιῶν καὶ ἐλαττωμάτων. Διὰ τοῦτο ἡ πειθαρχησις τῆς γλώσσης παρουσιάζεται ὡς ἡ συνισταμένη τῆς πειθαρχήσεως ὄλου τοῦ σώματός μας.

Ἰδοῦ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, πόσην σημασίαν ἔχει ὁ φραγμὸς εἰς τὴν γλῶσσαν. Ὅθεν, εἰς τὸ στάδιον τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, ἡ συγκράτησις τῆς γλώσσης ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν πνευματικὴν νηστείαν. Καὶ εἶναι καλύτερον νὰ νηστεύσῃ τὸ στόμα ἀπὸ τὰ λόγια, παρὰ ἀπὸ τὰ τρόφιμα. Ἄς μᾶς ἐνισχύῃ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου. Καὶ ἄς προχωρήσωμεν μὲ ζῆλον καὶ ἐπαγρύπνησιν εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐπὶ μέρος ἀδυναμιῶν καὶ ἁμαρτημάτων ἡμῶν, «τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος». Ἀμήν.

ἀντέχει, δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀντέχει καὶ στὴν σκέψη καὶ στὴν καρδιὰ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.

Καὶ δεδομένης μιᾶς πραγματικότητος, ποῦ ἔχομε ὅλοι μέσα μας τὴν Θεία πνοή πουλήραμε ἀπὸ τὸν Θεὸ μ' ἓνα «φύσημα» κατὰ τὴν δημιουργία, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ξυπνήσει αὐτὸ τὸ θεῖο στοιχεῖο, κι ἂν εὑρίσκειται μέσα μας σὲ λανθάνουσα κατάσταση. Ἐκτὸς κι ἂν ὁ πνευματικὸς αὐτὸς ποῦ θέλει νὰ φωτίσει κάποια ἀλήθεια, τὴν δίψα μας γιὰ τὴν γαλήνη, γιὰ τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἐλευθερία, ἀκόμα κι αὐτὸς ποῦ γράφει, ἂν δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἀγγίξει. Καὶ μπορεῖ αὐτὸ νὰ γίνεῖ καὶ σὲ μένα.

Ἐγὼ μιὰ φορὰ γράφω αὐτὸ τὸ βιβλίο, μὲ πολλὴ ἀγωνία. Καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ κρατήσω τὴ θέση τοῦ διαιτητῆ, ἀπὸ τὴν σκοπιὰ ποῦ ἐξασφαλίζεται μιὰ καλὴ ὄρατότητα. Νιώθω μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν συμπαράσταση πολλῶν ποῦ ἀρχίσανε νὰ μὲ διαβάσουν, μὲ τὴν προσευχὴ τους «Χριστέ μας, κάνε νὰ μιλήσει μὲ τὰ περιστατικά ποῦ ἐκθέτει στὸ βιβλίο αὐτὸ στὴν καρδιὰ μας, στίς καρδιὲς τῶν οἰκείων μας, καὶ σ' ὅλων ἐκείνων τίς καρδιὲς ποῦ στὰ χέρια τους θὰ πέσει αὐτὸ τὸ βιβλίο. Νὰ δοκιμάσουμε κι αὐτὰ τὰ πορτοκάλια, ν' ἀνακαλύψωμε τὴν γλυκάδα τους καὶ τὴν νοστιμιὰ τους καὶ νὰ ὠφεληθοῦμε».

* * *

Καὶ τὸ γιατί ἀρχίζω τὴν συγγραφὴ αὐτοῦ τοῦ πολὺ λεπτοῦ ἔργου ἀπὸ τὴν γυναίκα, ἀπὸ τὴν σύζυγο. Διότι τὸ μεγάλο καλὸ, ὅπως καὶ τὸ μεγάλο κακὸ, ἀνάλογα ἀπὸ τὸ ποῖον τῆς γυναίκας, ἀπὸ τὸ ἐπίπεδό της τὸ πνευματικὸ καὶ ἀνάλογα γενικὰ μὲ τὴν καλὴ ἢ κακὴ παρουσία της, ἔχομε πάντα κατὰ κοινὴ συνείδηση καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Ὅχι πὼς τὴν στάση, τὴν παρουσία καὶ τὴν σωστή, τὴν χριστιανικὴ συμπεριφορὰ δὲν μποροῦμε νὰ τὴν δοῦμε καὶ στὸν ἄντρα. Συχνὰ ἐξαοτῶνται καὶ κτίζονται κι ἀπ' αὐτὸν πολλὰ, ὅπως χαλᾶνε καὶ γκρεμίζονται ἀπ' ἄλλα πολλὰ.

Κάποτε καὶ τὰ πάντα, καὶ στὴν περίπτωση τῆς «λιακάδας» καὶ στὴν περίπτωση τοῦ «καιροῦ τοῦ ἀνόμαλου» τῆς «βαρυχεμωνιάς». Ἡ γυναίκα ὅμως, ὅπως κανεὶς μπορεῖ εὐκόλα νὰ καταλάβει, ποῦ εἶναι καὶ μάνα, ποῦ μένει στὸ σπίτι, δημιουργεῖ κυρίως καὶ τὴν ἀτμόσφαιρα, τὴν καλὴ ἢ τὴν κακὴ στὸ σπίτι, γιατί μένει περισσότερο σ' αὐτό. Μόνο ποῦ αὐτὸ τὸ «μένει στὸ σπίτι» συνδέεται καὶ μὲ τὸ «τῆς ἀρέσει τὸ σπίτι». Ἐχει σχέση καὶ μὲ «τί δέχεται καὶ τί πιστεύει γιὰ τὴν παραμονὴ της στὸ σπίτι». Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ δοῦμε κάποτε σὲ κάποιο περιστατικὸ. Ἐχει σχέση καὶ μὲ τὸ «χειραφετημένη γυναίκα», καὶ μὲ τὸ «συνδικαλιστρία γυναίκα», μὲ τὸ «ἐργαζομένη» καὶ πρὸ πάντων μὲ τὴν «γυναίκα ἰδεολόγο».

Πάντως ἐμεῖς προϋποθέτομε τὴν γυναίκα σὰν σύζυγο χριστιανὴ, σὰν μάνα ποῦ πρέπει νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ιδιότητά της αὐτὴ, τῆς μάνας. Διότι βέβαια χωρὶς αὐτὴν τὴν ιδιότητα χωρὶς τὴν γυναίκα μὲ τὰ χαρίσματα, δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ ἀποκτήσωμε καλὸ κόσμο, ἀνεκτὴ στὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμο, κοινωνία, οἰκογένεια σωστὴ κι εὐτυχισμένη.

Βέβαια μπορεῖ τὸν σωστὸ ἄνθρωπο, τὸν καλὸ καὶ χριστιανὸ οἰκογενειάρχην, νὰ μὴν τὸν ἔχομε συλλάβει στὴν πραγματικὴ του εἰκόνα καὶ διάσταση. Μπορεῖ νὰ μὴν εἴμαστε καὶ σὲ θέση κάποτε νὰ γνωρίσωμε, νὰ διακρίνωμε τὸ πραγματικὰ σωστὸ. Ὅταν ὅμως τὸ συναντήσωμε, ὅταν ἔχομε μπροστά μας τὴν ὅσο γίνεται πιὸ σωστὴ παρουσία τῆς γυναίκας ἢ τοῦ ἄντρα, τοῦ νέου ἢ τῆς νέας, τοῦ ἀγοριοῦ ἢ τῆς παιδούλας, προκαλεῖται μέσα μας μιὰ συγκίνηση. Βαθεῖα μέσα ὑπάρχει ἡ αἴσθησις τοῦ καλοῦ, σὰν τὴν δίψα μας γιὰ χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ὅλα ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ - Δημιουργοῦ φυτεμένα. Ἡ αἴσθησις τοῦ ὄραίου, τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ δικαίου. Μπορεῖ κάποτε σὲ λανθάνουσα κατάσταση, ποῦ ὅμως εὐκόλα ξυπνάει. Πολλὲς φορὲς «ἀσυναίσθητα» μπορεῖ, χαρακτηρίζομε τὸ σπασμένο, τὸ βρόμικο, τὸ ψεύτικο, τὸ ἄδικο. Πράγμα ποῦ σημαίνει πὼς μέσα μας ὑπάρχει ἡ συνείδησις, ἡ ἔννοια, ἡ γνώσις τοῦ ἀκέραιου, τοῦ καθαροῦ, τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ δικαίου.

Αὐτὰ νὰ ἦταν δυνατὸν νὰ τὰ ξυπνήσει κάτι μέσα μας θὰ μπορούσε νὰ προκαλέσει ἀκόμα καὶ θαῦμα. Καὶ γίνεται αὐτὸ συχνά. Μόνο νὰ συναντήσωμε τὸ σωστὸ πρότυπο. Ὅχι τὴν «χριστιανικὴ» συμπεριφορὰ ποῦ ἐκφράζεται μέσα μ' ἓνα τακτικὸ ἔστω ἐκκλησιαστικόν. Χωρὶς τὴν ὅλη ὠραία χριστιανικὴ παρουσία ποῦ πρέπει νὰ φαίνεται καὶ σ' ὅλες τίς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς του, στὸν τρόπο ποῦ σκέπτεται, ποῦ σχεδιάζει καὶ ἐνεργεῖ. Αὐτὸν τὸν κόσμον, αὐτὴν τὴν θεία φύση ποῦ ὑπάρχει μέσα μας, φιλοδοξῶ νὰ ξυπνήσω μ' ἓνα ξύπνημα ἔντονο τόσο, ποῦ νὰ μᾶς κάνει ν' ἀναζητήσωμε τὴν ὁμορφία καὶ τὴν χάρη αὐτὴ, καὶ στὴν δικὴ μας συμπεριφορὰ. Κι ἂν δὲν τὴν βροῦμε νὰ τὴν ζηλέψωμε σὲ κάποιον σωστοῦ τὴν παρουσία, καὶ νὰ θελήσωμε ν' ἀποκτήσωμε τὸ μυστικὸ γιὰ νὰ τὴν μιμηθοῦμε.

Αὐτόματα, τότε, κι εὐεργετικά θὰ καταδικάσωμε τὴν ἀντίστοιχη δικὴ μας συμπεριφορὰ ποῦ δὲν θὰ βλέπωμε, ὅταν δὲν θὰ δοῦμε σ' αὐτὴ, τὸ ἄρωμα ποῦ τόσο μίλησε σὲ κάποιο σημεῖο τῆς καρδιᾶς μας. Τότε αὐτόματα θὰ ἔχομε καὶ τὴν συναίσθησις καὶ τὴν «μετάνοια» ποῦ τόσο δυσάρεστα ἀκούγεται σὲ μερικῶν τ' αὐτιά. Γιατὶ τάχα! Ἐπάρχει πιὸ ξακουσμένος ἡρωῖ-

1. ΜΑΖΙΚΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου
κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Πρὶν ἀναφερθοῦμε στὴν ποιμαντικὴ δεοντολογία τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας (ΜΜΕ), θὰ πρέπει νὰ ποῦμε δύο λόγια γιὰ τὴ σημασία τῶν μέσων αὐτῶν στὴ ζωὴ τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων.

Μιὰ πρώτη βασικὴ σημασία τῶν ΜΜΕ εἶναι ὅτι διευκολύνουν τὴν ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν προσώπων καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων ομάδων τῆς κοινωνίας. Τὴ σύγχρονη κοινωνία χαρακτηρίζει ἡ πληθυσμιακὴ ἔκρηξη, ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ διαφοροποίηση καὶ ἀνομοιογένεια. Οἱ κάτοικοι τῶν μεγαλουπόλεων ἰδίως ἀφενὸς μὲν εἶναι πολλοὶ (ἑκατομμύρια) καὶ ἀφετέρου ξένοι καὶ ἄγνωστοι μεταξὺ τους. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀποξένωση καὶ ἡ μοναξιά τῶν κατοίκων τῶν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων.

Ἡ ἀποξένωση αὐτὴ τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων ἔχει καὶ θρησκευτικὲς διαστάσεις. Διότι πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ γιὰ τοὺς λόγους ποὺ προαναφέραμε, ἔχουν ἀποκοπῆ καὶ ἀποξενωθεῖ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι λίγοι καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν διαφοροποιηθεῖ ἰδεολογικὰ καὶ ἐπομένως ἔχουν πιά σοβαρὲς ἀμφιβολίες ὡς πρὸς τὴ χριστιανικὴ πίστη. Γιὰ νὰ συμπληρώσουμε τὴν εἰκόνα τῆς θρησκευτικῆς κατάστασης τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς κοινωνίας, πρέπει νὰ προσθέσουμε ὅτι δὲν λείπουν δυστυχῶς καὶ οἱ ἐντελῶς ἄθεοι. Ἄλλοι, ἄθεοι στὴ θεωρία (ἀθεϊστές) καὶ ἄλλοι, ἄθεοι στὴν πράξη (πρακτικὸς ἀθεϊσμός).

Τὰ ΜΜΕ δημιουργοῦν γέφυρες ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων. Φέρνουν τὸν ἓνα κοντὰ στὸν ἄλλο. Τὰ ΜΜΕ καλλιεργοῦν τὴν ἀλληλογνωριμία καὶ τὴν ἀλληλοκατανόηση ἀνάμεσα στὰ ἄτομα καὶ τὶς κοινωνικὲς ομάδες καὶ ἔτσι σιγὰ - σιγὰ πέφτουν τὰ τεῖχη καὶ οἱ διακρίσεις ποὺ τοὺς χωρίζουν.

Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, ἡ ποιμαντικὴ χρῆση τῶν ΜΜΕ διευκολύνει τὴν ἐπικοινωνία τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων μὲ τὴν Ἐκκλησία. Μέσα ἀπὸ τὶς σχετικὲς ἐκπομπές, οἱ πιστοὶ γίνονται πιστότεροι καὶ συνεπέστεροι. Οἱ ἀμφιβάλλοντες ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ ἐπανεξετάσουν τὶς θέσεις τους. Καὶ οἱ ἄθεοι ἀκόμη νὰ ἐλέγξουν ξανά τὴν ἀθεΐα τους. Τὰ ΜΜΕ προσφέρουν μιὰ ἐξαιρετικὴ δυνατότητα στοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ποιμένες νὰ ἐγκαινιάσουν μιὰ νέα ἐπαφή καὶ ἐπικοινωνία μὲ ὅσους ἔχουν ἀποκοπῆ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ ἀρχίσουν μὲ αὐτοὺς ἓνα διάλογο, ὁ ὁποῖος, ἐὰν εἶναι σωστὸς καὶ εἰλικρινῆς, μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἐπιστρέψουν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Μιὰ δευτέρη λειτουργία τῶν ΜΜΕ εἶναι ὅτι διευκολύνουν καὶ συντελοῦν στὴ δημιουργία τῆς σύγχρονης κοινωνίας. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι, χάρις στὰ ΜΜΕ, οἱ ἀπλοὶ πολῖτες ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ ἐπικοινωνοῦν ἀμέσως καὶ ταχύτατα μὲ τὴν ὁποιαδήποτε ἐξουσία. Στὴν παλαιὰ ἀγροτογεωργικὴ κοινωνία, ἡ ἐπικοινωνία τῶν πολιτῶν μὲ τοὺς κυβερνήτες ἦταν δύσκολη καὶ σχεδὸν ἀκατόρθωτη. Σὲ ὀρισμένους μάλιστα λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, οἱ πολῖτες δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ ἀτενίσουν τὸ πρόσωπο τοῦ Σουλτάνου ἢ τοῦ Αὐτοκράτορα. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν περνοῦσε ὁ Μονάρχης, οἱ πολῖτες ποὺ τυχρὸν βρισκόνταν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ στὸ δρόμο, ὑποχρεώονταν νὰ πέφτουν κάτω καὶ νὰ κρῦβουν τὰ πρόσωπά τους. Τὴν παραδοσιακὴ αὐτὴ κοινωνία χαρακτηρίζε ἡ ὑπακοή τοῦ μικρότερου πρὸς τὸν μεγαλύτερο, τοῦ κατώτερου πρὸς τὸν ἀνώτερο (ιεραρχικὸ ἢ στρατιωτικὸ πρότυπο κοινωνικῆς ὀλοκλήρωσης). Τὸ πρότυπο αὐτὸ καθιστοῦσε σχεδὸν ἀνέφικτη τὴν ἄμεση ἐπικοινωνία τῆς

σμοῦ ἀπὸ τὸ νὰ τὰ ἐπισημαίνει κανεὶς μιὰ κακὴ πορεία, μιὰ κακὴ συμπεριφορὰ, ἓνα λαθεμένο σκεπτικὸ, καὶ νὰ μπορεῖ νὰ τὰ διορθώνει! Ν' ἀγωνίζεσαι νὰ βρεῖς τὸν σωστὸ προσανατολισμό! Νὰ ἔρχεσαι κόντρα στὸν ἐγωϊσμό σου καὶ στὴν σάρκα σου τότε ποὺ ἀνακαλύπτεις πὼς ἐπιβουλεύονται αὐτὰ τὴν ἐλευθερία σου τὴν πνευματικὴ! Μὴν σᾶς φοβίζει αὐτὸ ἂν κάποτε βρεθῆτε σ' ἓνα τέτοιο σταυροδρόμι. Τὴν δύναμη θὰ τὴν βρῆτε. Μὲ τὴν συναίσθηση τοῦ κακοῦ ποὺ σκε-

φτήκαμε, ποὺ σχεδιάσαμε, ποὺ ἐνεργήσαμε, ταυτόχρονα μᾶς ἐπισκιάζει καὶ ἡ χάρις.

Ἡ μετάνοια εἶναι εὐλογία διότι προηγήθηκε ἡ συναίσθηση. Καὶ ἡ δύναμη τῆς ἐπιστροφῆς κάτω ἀπὸ τὴν Θεία Χάρη, εἶναι δεδομένη. Δοκιμάστε το ἂν πρέπει, ἂν κάπου κάτι σᾶς συγκινήσει, ἂν δεῖτε στὸν ἑαυτὸν σας τὸ σπασμένο, τὸ ἄδικο, τὸ βρώμικο, τὸ πρόστυχο, τὸ ψεύτικο, τὸ παράλογο. Θὰ ἔχετε φτάσει ἔξω ἀπὸ τὸ περιβόλι μὲ τὰ δικά μας πορτοκάλια.

θάσης με την κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας. Οι κοινωνικές σχέσεις ήταν αυστηρά καθορισμένες και ασφαλώς περιορισμένες (κάθετη κοινωνική στρωμάτωση).

Το ίδιο ιεραρχικό πρότυπο ίσχυε ασφαλώς και στο χώρο της Εκκλησίας. Υπήρχε και υπάρχει ακόμη στην Εκκλησία μια αυστηρά καθορισμένη ιεραρχία που αρχίζει από την κορυφή (τους εκκλησιαστικούς ηγέτες) και φθάνει μέχρι τη βάση, το λαό. Η επικοινωνία και εδώ, του λαού με τους ιεράρχες ήταν και είναι δύσκολη. Υπάρχει ασφαλώς η επικοινωνία λαού και ιεραρχών κατά την κοινή λειτουργική σύναξη του εκκλησιαστικού σώματος. Η επικοινωνία όμως αυτή διεξάγεται μέσα σε αυστηρά λειτουργικά πλαίσια και δεν παύει βέβαια να είναι και αυτή ιεραρχική.

Τά ΜΜΕ ωστόσο, καλλιεργούν και ενισχύουν μια απρόσωπη μεν άμεση όμως επικοινωνία ανάμεσα στη βάση και την κορυφή (ορίζοντα επικοινωνία). Ο κάθε πολίτης έχει τη δυνατότητα να απευθυνθεί στους πολιτικούς ηγέτες, να συζητήσει μαζί τους, να εκφράσει τη γνώμη του και να διαφωνήσει ή και να διαμαρτυρηθεί για όρισμένα ζητήματα. Το ίδιο ισχύει και για τον εκκλησιαστικό χώρο. Ένας πιστός, ένας λαϊκός, άνδρας ή γυναίκα, μέλος της Εκκλησίας, με τα ΜΜΕ έχει τη δυνατότητα να επικοινωνεί άμεσα με την εκκλησιαστική ηγεσία και να συζητάται μαζί της.

Το σημείο αυτό χρειάζεται να προσεχθεί ιδιαίτερα από την Εκκλησία, ή όποια, όπως είπαμε, εξακολουθεί να είναι δομημένη επί τη βάση του ιεραρχικού κοινωνικού προτύπου. Με άλλα λόγια, η Εκκλησία πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη τόσο τη δημοκρατικοποίηση της σύγχρονης κοινωνίας όσο και την επικράτηση όριζόντιων κοινωνικών σχέσεων, που καλλιεργούν και στηρίζουν τα ΜΜΕ. Με άλλα λόγια, η χρήση των ΜΜΕ από την Εκκλησία πρέπει να συνοδευθεί και από ένα ταυτόχρονο άνοιγμα της ηγεσίας προς το πλήρωμα, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει αλλαγή ή κατάργηση της εκκλησιαστικής ιεραρχίας. Το πνεύμα πρέπει να αλλάξει και όχι το γράμμα.

Μια τρίτη λειτουργία των ΜΜΕ είναι ότι διευκολύνουν τη μάθηση και την αγωγή των ευρύτερων στρωμάτων του λαού. Η πνευματική καλλιέργεια, ή μόρφωση και αγωγή έχουν βέβαια αναπτυχθεί και οργανωθεί περισσότερο στη σύγχρονη εποχή. Λόγω όμως των ραγδαίων κοινωνικών αλλαγών, ή εκπαίδευση της νεολαίας και του λαού γενικώς, σε όλες τις χώρες και ιδιαίτερα στη Χώρα μας, παρουσιάζει πολλές δυσκολίες και μεγάλη καθυστέρηση.

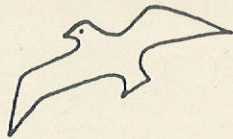
Τά ΜΜΕ είναι ένα άριστο μέσο για την καλλιέρ-

γεια και μόρφωση της νεολαίας, αλλά και για τη γενικότερη αγωγή του λαού. Δυστυχώς όμως και τα Μέσα αυτά δεν έχουν γίνει ακόμη όργανα παιδείας και αγωγής, αλλά λειτουργούν, τις περισσότερες φορές, άρνητικά, διευκολύνοντας την απαιδευσία και την πολιτιστική αποσπορόσηση των λαϊκών μαζών. Η κερδοσκοπία των ιδιοκτητών συντελεί ώστε τα ΜΜΕ να δικαιώνουν την ονομασία τους «μαζικά», υπό την έννοια ότι διατηρούν και μεγεθύνουν την απαιδευσία της λαϊκής μάζας, ενώ τα ΜΜΕ έχουν αποστολή να προσφέρουν μόρφωση και να κάνουν αγωγή, ώστε η λαϊκή μάζα να βγαίνει από το σκοτάδι της απαιδευσίας και να ανεδείξει ολοένα και πιο πολύ προς το φως της μόρφωσης και του πολιτισμού.

Ό,τι λοιπόν δεν έχουν αρχίσει ακόμη να προσφέρουν, ή κάνουν σε μικρό βαθμό, τα κοσμικά ΜΜΕ, πρέπει να επιδιώκουν τα ΜΜΕ της Εκκλησίας. Η χρήση των ΜΜΕ από την Εκκλησία πρέπει να αποβλέπει κυρίως στη χριστιανική μόρφωση και αγωγή του ορθοδόξου λαού. "Ας μη λησιμονούμε το γεγονός, ότι το πλήρωμα της Εκκλησίας, κατά ένα σοβαρό ποσοστό, έχει μεγάλη άγνοια γύρω από τα θέματα της χριστιανικής πίστης και ζωής. Υπάρχουν πολλά κενά, πολλά ερωτηματικά και πολλές απορίες στον απλό λαό για βασικά ζητήματα της πίστεώς μας. Τα ΜΜΕ είναι μοναδικά μέσα για μια σοβαρή προσπάθεια της Εκκλησίας ευαγγελισμού και χριστιανικής αγωγής του ορθοδόξου λαού της Χώρας μας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- * Επισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, ΑΘΩΟΣ (ἀπάντηση σὲ 56 ἐρείσματα τῆς ἀπιστίας).
- * Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.
- * Καθηγ. Μάρκου Α. Σιώτη, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.
- * Καθηγ. Ἰωάννου Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ, τόμοι Α' καὶ Β'.
- * Καθηγ. Βλασίου Φειδᾶ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (1988 - 1988).
- * Καθηγ. Ἀνδρ. Θεοδώρου, ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔΩΙ ΑΛΛΗΛΟΥ·Ι·Α' (ἐρμηνευτικό σχόλιο στὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία).
- * Ἀγ. Γρηγορίου Νύσσης, ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ (εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια ἀρχιμ. Π. Μπρούσσαλη).
- * Ἀρχιμ. Συμεών Π. Κούτσα, Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Γιατί, πότε καὶ πῶς νηστεύουμε.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ποιμαντική τῆς καθημερινῆς ζωῆς

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Μιά ἀναδρομή

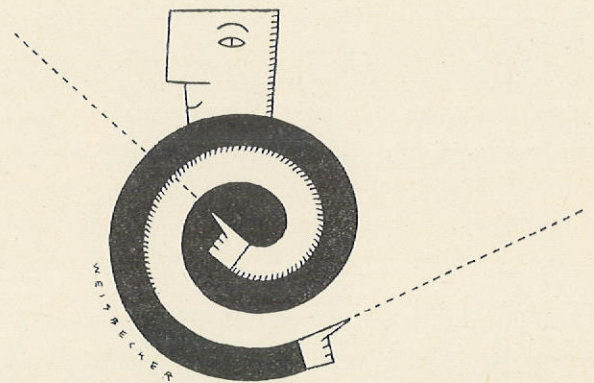
Ἐδῶ καὶ δύο χρόνια ἔχουμε μπεῖ γιὰ τὰ καλὰ στή δεκαετία τοῦ ἐνενήντα, στή δεκαετία μὲ τὴν ὁποία ὁ εἰκοστὸς αἰώνας πλησιάζει στὸ τέλος του. Κανένας δὲν εἶναι βέβαιος γιὰ τὸ μέλλον. Εἶναι τόσες οἱ ἀνακατατάξεις, τόσες οἱ ἀναδιρθώσεις, πού θεβαιότητες πού ἴσχυαν μέχρι τώρα εἶναι ἀμφιβόλου στερεότητος καὶ διαρκείας. Πολιτικές, οἰκονομικές, στρατιωτικές συμμαχίες μετατοπίζονται καὶ τελικὰ δὲν γνωρίζεις ποιὸς εἶναι μὲ ποιὸν καὶ μὲ ποιὸν ἢ ποιὸς θὰ εἶναι στὸ ἀμέσως ἐγγὺς μέλλον. Αὐτὸ ἴσχύει σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα: διεθνές, τοπικὸ, κρατικὸ καὶ προσωπικὸ. Αὐτὴ ἡ κατάσταση ἐμβάλλει ὅλους μας σὲ μεγάλη ἀνησυχία. Ἡ διεθνῆς καὶ ἡ ἐλληνικὴ πραγματικότητα μᾶς προκαλεῖ νὰ τὴν ἀντιμετωπίσουμε, νὰ ἀναζητήσουμε λύσεις.

Δὲν μπορούμε νὰ ζοῦμε περιμένοντας. Κάποτε πρέπει νὰ θάλουμε μιὰν ἀρχή, νὰ δοῦμε τὰ πράγματα μὲ ἄλλο μάτι, νὰ πάρουμε τὶς ἀποστάσεις μας καὶ νὰ ψάξουμε γιὰ ζωντανές πηγές. Νὰ γίνουμε οἱ πληροφορημένοι πολῖτες καὶ χριστιανοί. Τέρμα στὴ μονόπλευρη θεώρηση τῶν πραγμάτων. Θὰ πρέπει κάποτε ν' ἀντιμετωπίσουμε τὴν καθημερινότητα μὲ φρονιμάδα καὶ ἀκεραιότητα. Στὴν ἀπροθυμία ν' ἀντιτάξουμε τὴν προθυμία. Ὁ καιρὸς τῶν πολέμων νὰ γίνῃ καιρὸς ἐργασίας καὶ τὶς παρενέργειες ἐνοχλητικῶν καταστάσεων νὰ τὶς ἐγκοιτώσουμε ὥστε τὸ νερὸ νὰ τρέξει στὸ αὐλάκι γιὰ μᾶς.

Χρειάζονται πρωτοβουλίες. Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καλυπτόμαστε κάτω ἀπὸ τὴν πρόφασιν ἐνὸς εὐθραυστου ἑαυτοῦ· στὰ προτεινόμενα μέτρα θὰ πρέπει ν' ἀντιτάξουμε ἄλλα μέτρα, ν' ἀναπαυόμαστε στὰ ὀλίγα, νὰ μὴν περιμένουμε μόνον ὑποσχέσεις ἀπὸ τοὺς ἄλλους

ἀλλὰ νὰ τηροῦμε ἀμοιβαῖα τὶς ὑποσχέσεις πού δίνουμε. Ὅταν οἱ ἄλλοι κάνουν κάτι γιὰ μᾶς νὰ τοὺς εὐχαριστοῦμε. Ὅταν πάλι ἡ συμπεριφορὰ τους μᾶς πληγώνει νὰ συνχωροῦμε ἔχοντάς τους συχωρέσει.

Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ βρεθοῦν ὀδηγητικὲς εἰκόνες πού θὰ μᾶς χειραγωγῆσουν μὲ τρόπο ὥστε νὰ τολμήσουμε νὰ ἐλευθερωθοῦμε ἀπὸ τὴν αὐτοκρατορία εἰκόνων πού μᾶς γοητεύουν καὶ μᾶς καταδυναστεύουν. Συμπαραστάτες σ' αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι οἱ ποιμένες μας, πού «προσπαθοῦν νὰ μᾶς θεματίσουν ἔξω ἀπ' τὴ μεγάλη νύχτα» καὶ νὰ μᾶς μπαρκάρουν στὸ γοργοτάξιδο καὶ καλοτάξιδο σακαρὶ τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ εἰσέλθουμε κάποτε στὴ Βασιλεία. Ἐνα εἶναι βέβαιο, ὅτι τώρα ταξιδεύουμε μὲ πλοιο «γόνιμης γραμμῆς».

Τέρμα στὴ μονόπλευρη... θεώρηση τῶν πραγμάτων!

Ποιμαντικὴ θεώρηση

Σὲ ἀδρὲς γραμμὲς ἐπιχειρήσαμε νὰ δώσουμε στις προηγούμενες παραγράφους τὰ ποικίλα θέματα πού μᾶς ἀπασχόλησαν ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ «Ἐφημερίου» τὴν

σ ἐ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

τελευταία διετία. Ἡ ἐπιλογή τῶν θεμάτων πού ἐθίξαμε δὲν ἦταν αὐθαίρετη. Ἐπιβαλλόταν ἀπὸ τὴν τρέχουσα πραγματικότητα καὶ εἶχαν ἄμεση σχέση μὲ τὴν καθημερινότητά μας. Τὰ ζητήματα πού προέκυπταν ἀντιμετωπιζόνταν ἀπὸ διάφορες ὀπτικές γωνίες. Ἐμεῖς θελήσαμε νὰ τὰ προσεγγίσουμε ποιμαντικὰ ἐφόσον ἡ ἀρθρογραφία μας δημοσιεύεται ἀπὸ τὸ κατεξοχὴν ποιμαντικὸ περιοδικὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ ποιμαντικὸς λόγος δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι περίπλοκος· μπορεῖ νὰ προφέρεται μὲ λόγια ἀπλά, λιτὰ καὶ περιεκτικὰ σὲ λύσεις πού ἔχει ἀνάγκη ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος γιὰ νὰ χαλαρώσει. Ὁ τρόπος ὀφείλει νὰ εἶναι κατανοητὸς καὶ βοηθητικὸς, ἂν θέλουμε ὁ εὐαγγελικὸς καὶ πατερικὸς λόγος νὰ βιωθεῖ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ δράσει ἀνακουφιστικὰ στὰ προβλήματα τῆς καθημερινότητας. Ἰδιαίτερα ὅταν ὁ στόχος τῆς στήλης πού διακονοῦμε εἶναι διπλός: νὰ ἀπευθύνεται κατὰ κύριο λόγο στοὺς ἐφημερίους, ἔχοντας ὅμως πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι τελικὸς ἀποδέκτης τοῦ περιεχομένου τῆς εἶναι ὁ ποιμαινόμενος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας «παρασημοφορημένος τῆς καθημερινότητας»* ἄνθρωπος.

Ὁ ποιμαντικὸς λόγος ὀφείλει συνεπῶς νὰ τεκμηριώνεται καὶ νὰ στοιχειοθετεῖται ἐπιστημονικὰ καὶ νὰ μεταπλάθεται ἔτσι ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸ πλήρωμα τῆς κοινωνίας. Στὸν τρόπο γραφῆς μας, ἀλλὰ καὶ στὸν τρόπο προσέγγισης τῶν θεμάτων εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐπιχειρήσαμε νὰ ἐξαγάγουμε τίς ἔσχατες συνέπειες ἐνὸς ἐμπειρικοῦ - ἐνεργητικοῦ ὀρισμοῦ τῆς Ποιμαντικῆς στὸν ὅποιο ἔχουμε καταλήξῃ καὶ ὁ ὅποιος ἀποτελεῖ ἀφετηρία ἀλλὰ καθορίζει καὶ τοὺς στόχους κάθε ποιμαντικῆς ἐργασίας. Γι' εἶναι λοιπὸν καὶ τί κάνει ἡ Ποιμαντικὴ; Ἴδου ἡ ἀπάντησις.

«Ἡ Ποιμαντικὴ ὡς μάθημα τοῦ πρακτικοῦ κλάδου τῆς Θεολογίας ἐρευνᾷ, διδάσκει καὶ ἐφαρ-

μύζει μετ' ἐπιστήμης καὶ τέχνης, ὡς θεωρία καὶ πράξι τὴν ἐνεργοποίηση τῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου». Ἐνας τέτοιος ὀρισμὸς μπορεῖ νὰ καλύφει τόσο τὴν ἐπιστήμη τῆς Ποιμαντικῆς ὅσο καὶ τὴν πρακτικὴ τῆς Διαπομπῆς.

Στοὺς ἀναγνώστες μας ἀπομένει νὰ κρίνουν ἂν οἱ στόχοι αὐτοὶ ἐπιτεύχθηκαν κατὰ τὴν διαπραγματεύσει τῶν θεμάτων. Ἄν μπορέσαμε τελικὰ, χρησιμοποιώντας τὴν καθημερινὴ γλῶσσα, χωρὶς νὰ ἀλλάξουμε τὸν ρυθμὸ ἢ τὸν τόνο τῆς, νὰ μεταγράψουμε σ' αὐτὴν τὴν ποιητικὴ ἢ μεταποιητικὴ δύναμη τῆς Ποιμαντικῆς. Γιὰ μᾶς εἶναι πάντοτε χαρὰ καὶ τιμὴ νὰ δεχόμαστε τὴν κριτικὴ, τίς παρατηρήσεις, τίς προτάσεις καὶ τίς ὑποδείξεις τῶν ἀναγνωστῶν μας καὶ νὰ τίς λαβαίνουμε σοβαρὰ ὑπόψη.

* Ἔτσι χαρακτηρίζει ὁ ποιητὴς Σωτήρης Παστάκας τὸν ἀνώνυμο ἄνθρωπο, τὸν ὀποιοδήποτε τυχαῖο διαβάτη, στὸ ποίημά του «Ὁδὸς Ἀκαδημίας» τῆς συλλογῆς του, *Μάθησις ἀναπνοῆς*, Ἀθήνα, ἐκδ. «Πλανόδιον», 1990, 50 σ. Περὺσῃσιν αὐτῆς τῆς συλλογῆς ἔκανε ὁ Τάσος Καπερνᾶρος στὴν «Καθημερινή» - Βιβλίο τῆς 23 Αὐγούστου 1991, σ. 6: Ποίηση μὲ πρώτη βλῆ τὴν καθημερινότητα. Τὸ σκίτσο προέρχεται ἀπὸ διαφημιστικὴ καταχώριση βορειογερμανικῆς τραπέζης στὸ περ. «THE ECONOMIST», τεῦχος 2-8 Μαρτίου 1991, σ. 77.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ

Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνεχίζοντας τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἐθνικῆς μας μνήμης καὶ τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως διοργανώνει συναυλία Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἐθνικῆς Μουσικῆς μὲ κέντρο ἀναφορᾶς τίς

«Ἀλησμόνητες πατρίδες τῆς Μικρασίας»

Ἡ ἐκδήλωση θὰ πραγματοποιηθεῖ στὸ Κινηματοθέατρο ΠΑΛΛΑΣ (Βουκουρεστίου 1) τὴν Τετάρτη 13 Νοεμβρίου καὶ ὥρα 7 μ.μ.

Εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΙΕΡΟΘΕΟΥ ΤΟΥ Β'

Του Σεβ. Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως κ. ΤΙΤΟΥ

Σεπτῆ ἐντολῇ τῆς Α. Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Πατρὸς ἡμῶν Κυρίου Κυρίου Παρθενίου ἀνετέθη εἰς τὴν ἐλαχιστότητά μου καὶ εἰς τὸν Πρεσβύτερον π. Βασίλειον Καπετανάκη, Ἐφημέριον τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ὁσίου Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου ὁ εὐπρεπισμὸς τῶν δύο Σκευοφυλακίων τοῦ Πατριαρχείου. Ἐν πληρεῖ συνειδήσει τοῦ εὐαισθήτου τῆς ἄλλης διακονίας ἐπράξαμεν τοῦτο, ἀφοῦ τὰ μέγιστα, δέον ὅπως σημειωθῆ, συνέβαλεν ὁ εἰρημένος Ἱερεὺς λόγῳ μακροχρονίου πείρας.

Ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς διακονίας τοῦ εὐπρεπισμοῦ τοῦ Σκευοφυλακίου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, μεταξὺ ἄλλων ἀνεύρομεν εὐμέγεθες κυτίον, ὅπερ ἀφοῦ ἠνοίξαμεν μετὰ δυσκολίας ἀνέδυσεν ἐξ αὐτοῦ εὐωδία, ὡς εἴθισται παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς λειψάνοις τῶν Μυροβλητῶν Ἀγίων. Συνελθόντες ἐκ τῆς ἐκπλήξεως διὰ τὸ σπουδαῖον ἅμα δὲ καὶ εὐλογημένον σμῆδαν καὶ ἀφοῦ μετ' εὐλαβείας, ὡς ἡ Ὁρθόδοξος Πνευματικότης ἠρίζει, τοποθετήσαμεν τοῦτο εἰς μικρὸν παρὰ τῷ Σκευοφυλακίῳ Τραπεζίον καὶ τὸ περιεργάσθημεν. Τὴν ἐκπληξιν διεδέχθη ἡ συγκίνησις καὶ τὴν εὐλάβειαν τὰ δάκρυα. Ἐντὸς αὐτοῦ εὑρομεν χειρόγραφον Ἐπιστολὴν - Πιστοποιητικὸν τοῦ ἐν Πατριαρχίαις μακαριστοῦ Ἱεροθέου τοῦ Β'¹ πρὸς τὸν Μητροπολίτην τοῦ Θρόνου Θηβαΐδος Νικάνορα², ἐν ὅψει ταξιδείου τοῦ τελευταίου εἰς Ρωσίαν³. Ἐν τῷ χειρογράφῳ καὶ ἐν σφραγιστῷ μνημονευθέντι ἐγγράφῳ γίνεται μνεία τῶν ἐν τῷ κυτίῳ Ἀγίων καὶ Ἱερῶν Λειψάνων καὶ ὁ μακαριστὸς Πατριάρχης Ἰάκωβος ἀποφαίνεται ἐν αὐτῷ τὴν γνησιότητά των.

Χάριν τῆς Ἱστορίας τοῦ παλαιφάτου Ἀποστολικοῦ Θρόνου τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων, τῶν ἀγώνων τῶν αἰοδιμίων Πατριαρχῶν καὶ Μητροπολιτῶν Αὐτοῦ, τῆς ἀνυστάκτου φροντίδος τοῦ Πατρὸς καὶ Πα-

τριάρχου μας Κυρίου Κυρίου Παρθενίου, δημοσιεύομεν τὰ ἐν τῷ πιστοποιητικῷ ὡς ἔχουν.

† ὁ Α. Τ.

† Ἱερόθεος ἐλέψ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς Μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Ἡ Μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς Πατριαρχικοῦ Γράμματος δηλοποιεῖ, ὅτι τὸν ἑαυτῆς Ἐπίσκοπον Θηβαΐδος Κύρ Νικάνορα, ἀπερχόμενον εἰς Ρωσίαν, συνώδευσεν μετὰ τῶν ἐξῆς ἁγίων καὶ Ἱερῶν Λειψάνων, ἐκ τῶν ἐναποκειμένων ἀνέκαθεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ καὶ Ἀποστολικῷ τῆς Ἀλεξανδρείας Θρόνῳ, χάριν εὐλαβείας καὶ προσκυνήσεως τῶν ἐκείσε Χριστιανῶν.

α'. μεθ' ἐνὸς Τιμίου Σταυροῦ τοῦ ἁγιασμοῦ, κεκοσμημένου μετ' ἀδαμάντων καὶ μαργαριτῶν.

β'. μετὰ τοῦ μικροῦ δακτύλου τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ, ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς καπνισμένης.

γ'. τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου.

δ'. τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχidiaκόνου Στεφάνου.

ε'. τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου.

στ'. τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου.

ζ'. τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ.

η'. τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

θ'. τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

ι'. τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ια'. τῆς ἁγίας Μάρτυρος Χριστίνης.

ιβ'. τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Μάμαντος.

ιγ'. τοῦ Ὁσίου Θεοδοσίου τοῦ Κοινοδιάρχου.

ιδ'. τοῦ Ὁσίου Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.

ιε'. τοῦ Ὁσίου Λουκά.

ιστ'. τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου.

Ταῦτα τὰ Ἅγια καὶ Ἱερά Λειψάνα ἐδόθησαν τῷ ἡμετέρῳ Ἐπισκόπῳ Θηβαΐδος. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν ἐπε-

1. Ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τὸ 1847 - 1858. Ἴδε καὶ ἐν Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας. Ἀθήναι 1985², σελ. 819 - 839 καὶ Μαζαράκη Γερσίου Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἀλεξανδρεία 1932, σελ. 672 - 673.

2. Πρόκειται περὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ Θρόνῳ. Ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τὸ 1866 - 1869. Ἐνθ' ἀνωτέρῳ σελ. 840 - 859.

3. Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 822.

ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΛΑΝΑ ΤΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΝΑΞΟΥ ΩΣ ΑΓΙΟΥ*

Του Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, παρὰ τοὺς παλαιούς στρατῶνας εἰς τὴν πλατεῖαν «Μοναστηρακίου» ὑπῆρχεν ἰδιωτικὸν παρεκκλήσιον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου — εἰς τὴν ὁδὸν Ἄρεως 14. Ἀργότερον κατηδαφίσθη.

Εἰς τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ ἐλειτούργει ὁ «ἀπλοῦς» τὸν τρόπον, σεβάσιμος ἱερεὺς Νικολάος Πλανᾶς, ἐκ τῆς νήσου Νάξου καταγόμενος. Ἀκαταπόνητος, περίπου ἐπὶ 50ετίαν (1884 - 1932) ἐτέλει καθημερινῶς τὴν Θ. Λειτουργίαν, πλὴν Σαββάτων καὶ Κυριακῶν καὶ ἐπισήμων ἑορτῶν, ὅποτε ἱερούργει εἰς τὴν ἐνορίαν του, τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος - Ἰλισσοῦ ἀρχικῶς, καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης. Τὴν δὲ Μ. Τεσσαρακοστὴν ἐτέλει καθ' ἑκάστην Προηγιασμένης λειτουργίας.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ποὺ ἐχειροτονήθη (Διάκονος τὴν 28ην Ἰουλίου 1879 καὶ Πρεσβύτερος, μετὰ πενταετίαν, τὴν 2αν Μαρτίου 1884, ἄγων τὸ 33ον ἔτος τῆς ἡλικίας του), ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου, «ἐφθανεν ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ὡς τὴν Παναγία Βλασαροῦ» (παρὰ τὸν ἅγιον Φίλιππον - Μοναστηρακίου). Καὶ αἱ ἐνορίαι ἀπηρτίζοντο ἀπὸ ἐλαχίστας οἰκογενεῖας (13 οἰκογενεῖας ἢ τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος καὶ 8 οἰκογενεῖας ἢ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ἀμφότεραι διαδοχικῶς τῆς ἑφημερίας τοῦ π. Νικολάου Πλανᾶ)!
* Εἰσηγήσεις ἐνώπιον τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου αὐτῆς, Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου.

Ὁ ἀπέριττος λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ ἦτο ἡσκημένος

δόθη αὐτῷ καὶ τὸ παρὸν ἡμῶν πιστοποιητικὸν Γράμμα.

Ἐν Καίρῳ τῆς Αἰγύπτου αὐθ' ὀκτωβρίου ιγ'.

† ὁ Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος ὑποφαινεται.

Ἀντεγράφη ἐν τῇ Μεγάλῃ Πόλει τῆς Ἀλεξανδρείας τῇ 11ῃ Ἰουλίου 1991, ἐπὶ τῇ Μνήμῃ τοῦ Ἀγίου Ἱερομάρτυρος Ἀρσενίου Ἀλεξανδρείας.

† ὁ Λεοντοπόλεως ΤΙΤΟΣ

εἰς τὴν λιτότητα. Ὁρφανὸς πατὴρ ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 14 ἐτῶν, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας μετὰ τῆς μητρός του καὶ τῆς μόνης ἀδελφῆς του, ἀφοῦ ἐμοιράσθη μετὰ τῆς ἀδελφῆς τὴν πατρικὴν περιουσίαν, ἀξιόλογον ἴσως, ἀλλ' ἐδέησε νὰ ἐνεχυριάσῃ τὸ μερίδιόν του, χάριν ἐμπεριστατοῦ συμπατριώτου του, χωρὶς ποτὲ νὰ τὴν ἀνακτήσῃ. Καὶ διέμεινε πτωχός.

Κατ' ἐπιθυμίαν τῆς μητρός του, 17ετῆς ἐνουμφεύθη τὴν Ἑλένην, τὸ γένος Προβελεγγίου, ἐκ Κυθήρων. Καὶ ἀπέκτησεν υἱὸν ἐξ αὐτῆς, τὸν Ἰωάννην ἄλλ' ἢ σύζυγος ἀπέθανε κατὰ τὸν τοκετόν.

Ὁ ἴδιος ἀφιέρωσεν ἑκτοτε, νεαρῶτατος, τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ γενόμενος ἱερεὺς ἤρκειτο συνήθως εἰς τεμάχιον ἄρτου καὶ ὀλίγα χόρτα, τὰ ὅποια συνέλεγε μόνος του, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς ὀλίγον γάλα ποῦ τοῦ προσέφερον ποιμένες τῆς περιοχῆς, ἐρημικῆς τότε, καὶ σήμερον πολυανθρωποπάτης καὶ ἀστυκῆς, ἐν μέσαις Ἀθήναις. Καὶ τὰ ἐλάχιστα διδόμενα εἰς αὐτὸν χρήματα ἢ ἄλλο τι διέθετεν εἰς ἀγαθοεργίας. Ὅ,τι τοῦ ἐδίδοτο τὸ ἔδιδεν εὐθύς, εἰς ὄρφανά, εἰς σπουδαστάς, εἰς πτωχοὺς οἰκογενεῖας, διὰ τὸν ἐπιούσιον καὶ τὰς ἀνάγκας ποῦ ἀνεκάλυπτε καὶ ἐκάλυπτεν ἀθορύβως, ἀφανῶς καὶ μὲ πᾶσαν ἐχεμύθειαν.

*

Πλοῦτος καὶ θησαυρός του, καὶ κέντρον καὶ ἄξιον τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεώς του ἦτο ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ.

Προσφυῶς καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐχαρκτηρίσθη ὡς «ὁ λειτουργικώτερος ἱερεὺς τῆς ἐποχῆς μας, ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ὑπῆρξε συνεχῆς διακονία τοῦ θυσιαστηρίου, ἀληθῆς μύστης τῆς χάριτος, τὴν ὁποίαν, διὰ τῶν ἔργων καὶ τοῦ παραδείγματός του, μετέδιδεν εἰς τοὺς πιστοὺς» (Θ. Η. Ἐγκυκλοπαιδεία, τ. 10, στ. 418 Ν. Ε. Τζιράκης). Κατὰ πλήρη ἐφαρμογὴν, θὰ προσθέσωμεν, τοῦ ἀποστολικοῦ παραγγέλματος «τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν» (Β' Τιμ. 2,6).

«Ἀπὸ φυλακῆς πρωῆς μέχρι νυκτός» διέτριβεν εἰς τὸν Ναόν, κατὰ τὸ ψαλμικόν «ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει:

ή ψυχή μου εις τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου» (Ψαλ. 83,1).

Ἦρχιζε τὴν ἱεράν Ἀκολουθίαν τὸ πρωῖ, καὶ ἐτελείωνε τὰς μεταμεσημβρινάς, καὶ πολλάκις τὰς ἀπογευματινάς, ὥρας! Κατὰ δὲ τὴν ἱεράν Προσκομιδὴν τῶν Τιμίων Δώρων ἐμνημόνευεν ἀπειρίαν ὀνομάτων. Διετῆρει ὅλα τὰ κοινῶς λεγόμενα «ψυχοχάρτια» τοῦ τοῦ ἔφερον — ἔστω καὶ μὲ μίαν δραχμὴν ἢ μίαν δεκάραν συνοδευόμενα — καὶ τὰ ἐμνημόνευε συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως, ἐπὶ ὥρας καθ' ἑκάστην. Λέγεται δὲ ὅτι, φειδόμενοι τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης του, κάποιοι ἐκ τῶν ὑπηρετούντων αὐτὸν κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ἀφαιροῦσαν μέρος ἐξ αὐτῶν, διὰ νὰ τὸν ἀνακουφίσουν!

Ἄλλ' ὄχι ἀπλῶς τὸ μῆκος καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἱεραουργίας ἦτο ἐνδεικτικὴ τοῦ ἐνθέου ζήλου του. Ἐτι μᾶλλον συνήραζεν ἢ κατάνυξις, ἢ αἰσθησις τῆς ἀγιότητος τοῦ ἱεραργοῦντος καὶ ἡ μεταδιδόμενη γαλήνη καὶ ὁ μετεωρισμὸς τοῦ ἐκκλησιάσματος πρὸς «τὰ ἄνω... οὗ ἔστιν ὁ Χριστὸς ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος» (Κολ. 3,1). Ἀναφέρονται μαρτυρίαι παιδιῶν ὅτι τὸν ἔβλεπον μετάρσιον, μὴ πατοῦντα ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ὥρᾳ Θ. Λειτουργίας!

Ὄνομασται καὶ ἀλησιμόνητοι εἶναι αἱ ἀγρυπνίαι, τὰς ὁποίας ἐτέλει εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἐλισσαίου. Ἱερατικῶς συνέπραττε μετ' αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς τῆς ἐνορίας μου (ἀγ. Νικολάου «Πευκακίων» - Ἀθηνῶν), π. Ἀγτώνιος Νικηφόρος, ἐκ Θουρίας Καλαμιῶν († 1937). Κατ' ἐπανάληψιν δὲ τὸν ἠκολούθησα, κατὰ τὰ μαθητικά μου χρόνια, καὶ μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία — ἡ εὐλογία μᾶλλον — νὰ ἴδω ἱεραργοῦντα τὸν μακαριστὸν π. Νικόλαον Πλανᾶν.

Ἦτο πολὺ μικρὸς τὸ δέμας. Καὶ κυρτὸς πλέον σωματικῶς ἐκ τῆς ἡλικίας. Θὰ ἀναφέρω ὁμῶς ὁποῖον σεβασμὸν καὶ εὐλάβειαν ἐνέπνεε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἡ παρουσία του.

Εἰς μίαν ἀγρυπνίαν μετέβην μετὰ τὴν μητέρα μου. Ἀγαγνῶστης ἐγὼ τότε — χειροθετημένος ὑπὸ τοῦ προκατόχου μου μητροπολίτου Πατρῶν καὶ ἔπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου Παναγιωτοπούλου († 8.1.1962), τότε βοηθοῦ ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως — ἀνέγνωσα πολλὰ ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων. Ἐνῶ δέ, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀνεγίνωσκον τὴν ἀκο-

λουθίαν τῆς Θείας Μεταλήψεως, ἐσημειώθη μικρὰ κίνησις τοῦ ἐκκλησιάσματος, διανοίγοντος δίοδον καὶ ὑποκλινομένου εὐλαθῶς. Ἡ μητέρα μου ἐνόμισεν ὅτι εἰσῆρχετο Ἀρχιερεὺς, ἵνα ἱεραργήσῃ, καὶ ἐπὶ τῆ εἰσόδῳ του ὁ λαὸς ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του. Ἄντ' αὐτοῦ ὁμῶς βλέπει μικρόσωμον ἱερέα εἰσερχόμενον ὑπὸ τὴν τὸσον ἔκδηλον εὐλάβειαν τῶν ὑποδεχομένων αὐτὸν χριστιανῶν. Ἦτο ὁ π. Νικόλαος Πλανᾶς. Τὸ κεντρικὸν πρόσωπον τῆς ἱεραουργίας. Μὲ ταπεινὴν ὄψιν καὶ φωνήν. Καὶ μὲ πανθομολογούμενην ἀγιότητα, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὑπεκλίνοντο εὐλαθῶς οἱ γινώσκοντες αὐτόν. Ἠξιώθημεν νὰ ἁγιασθῶμεν διὰ τῆς εὐλογούσης χειρὸς του καὶ νὰ κοινωνήσωμεν τῆς χάριτος διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ τελεσιουργηθείσης Θείας Εὐχαριστίας.

Παλαιότερον εἰς τὰς παννυχίδας αὐτὰς ἐπλασιώνετο ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς διηγηματογράφους Ἀλέξανδρον Παπαδιαμάντην καὶ Ἀλέξανδρον Μωραϊτίδην (ἔπειτα μοναχὸν Ἀνδρόνικον) «ἄδοντας καὶ ψάλλοντας ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ», εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου. Ἐξ αὐτῶν ὁ Παπαδιαμάντης σκιαγραφεῖ τὴν προσωπικότητα τοῦ π. Νικολάου Πλανᾶ, γράφων «Εἶναι ὁ ταπεινότερος τῶν ἱερέων καὶ ὁ ἀπλοικώτερος τῶν ἀνθρώπων. Διὰ πᾶσαν ἱεροπραξίαν ἂν τοῦ δώσης μίαν δραχμὴν ἢ πενήντα λεπτὰ ἢ μίαν δεκάραν, τὰ παίρνει. Ἄν δὲν τοῦ δώσης τίποτε, δὲν ζητεῖ... Κάθε ψυχοχάρτι, φέρον τὰ μνημονευτέα ὀνόματα τῶν τεθνεώτων, ἀφοῦ ἄπαξ τοῦ τὸ δώσης, τὸ κρατεῖ διαπαντός. Ἐπὶ δύο τρία ἔτη ἐξακολουθεῖ νὰ μνημονεύῃ τὰ ὀνόματα. Δὲν βαρύνεται ποτέ. Ἡ προσκομιδὴ παρ' αὐτῷ διαρκεῖ δύο ὥρας...»!

Ὁ δὲ Φώτης Κόντογλου γράφει περὶ αὐτοῦ «Ἡ χαρὰ του καὶ ἡ ζωὴ του ἦτανε νὰ λατρεύῃ τὸν Θεὸ (ἡμέρας καὶ νυκτός) ... Ἐξῶ ἀπ' αὐτό, ζωὴ καὶ εὐτυχία δὲν ὑπῆρχε γιὰ τὸν γέροντα... Καὶ μὲ τὴν ἀσβεστη δίψα ποῦ εἶχε νὰ ἱεραργῇ... παράσερνε καὶ τοὺς ἀδιαφόρους καὶ τοὺς ἀκατάνυκτους, καὶ τοὺς ἔκανε χριστιανούς... Ὅλη ἡ ἐγνοια καὶ φροντίδα τοῦ γέροντα ἦτανε ἡ σωτηρία τῶν προβάτων...».

Θὰ παραθέσωμεν κατωτέρω καὶ τὰς μεταθανάτιους εὐφήμες δι' αὐτὸν κρίσεις ποῦ εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς ὄρμιον γῆρας (ὀγδοηκοντούτης), ἐκάμφθη ὑπὸ τὸ βάρος τῶν κοπώσεων. Καὶ μετὰ ἐνεάμηνον παροπλισμὸν του (ἀπὸ Ἰουνίου 1931 μέχρι καὶ Φεβρουαρίου 1932) ἐκτὸς ἐνεργοῦ ἱερατείας, λόγῳ ἐξαντλήσεως τῶν σωματικῶν του δυνάμεων, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὴν 2αν Μαρτίου 1932, ἐπέτειον τῆς εἰς πρεσβύτερον χειροτονίας του.

Τὸ τέλος αὐτοῦ — γράφει ὁ ἄρτι κοιμηθεὶς Μη-

Μιχαὴλ Γαλανοῦ (†)

«ΒΙΟΙ ΑΓΙΩΝ»

Κυκλοφοροῦν καὶ οἱ δώδεκα τόμοι ἀπὸ τὸ μνημειώδες ἔργο τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἀληθινὸ θησαυρισμὸς γιὰ κάθε βιβλιοθήκη. Ἐκδόση τρίτη, Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΙΛΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Τοῦ Πανος. Ἀρχιμ. κ. ΔΩΡΟΘΕΟΥ ΠΟΛΥΚΑΝΔΡΙΩΤΗ
Ἱεροκλήρυκος Ἱ. Μητρ. Σύρου

Μὲ βαθεῖα δόξη ἡ Ὁρθοδοξία εἶδε αἰφνιδίως τὸν ὑψητετῆ καὶ οὐρανοδρόμο ἀετὸ ἀπὸ τὸ Φανάρι, νὰ πέφτη, «ὀπνῶν καὶ καλυπτόμενος τάφῳ»!

Καὶ μὲ κατόδυνες ψυχὲς τὰ εὐσεβῆ τέκνα τῆς, ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες καὶ πιστοὶ ἀρχόμενοι, «ὑποκλίναντες τὸν αὐχένα», ἔσπευσαν ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς ὑπ' οὐρανὸν δακρυροοῦντα, γιὰ νὰ ἀσπασθοῦν γιὰ τελευταία φορὰ τὸ εὐλογημένο χέρι τοῦ «ἀγγελικοῦ», τῷ ὄντι, Πατριάρχῃ.

Ἡ Πόλι καὶ πάλι ἐθρήνησε. Προσέθεσε γιὰ πολλοστή φορὰ στὴν μακροαίωνη μαρτυρικὴ ἱστορία τῆς,

«κλαυθμὸν ἐπὶ τὸν ὄδυρμόν». Ἐνας ἀκόμα μεγάλος Πατριάρχης, ἄφηνε τὸν χρυσοπόρφυρο μανδύα καὶ τὴν πατριαρχικὴν ράβδο ἐπὶ τοῦ Θρόνου, καὶ ἀνεχώρησε ἐκεῖθεν, στὴν πολυπόθητη φωτεινὴ αἰωνιότητα!

Ὁ Δημήτριος ὁ Α΄, ὁ διάδοχος τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Γρηγορίου καὶ ἄλλων μαρτυρικῶν καὶ ἐπιφανῶν Πατριαρχῶν ἔσπευδε σὲ συνάντησίν τοις, βαδίζοντας λιτὸς καὶ ταπεινός, ὅπως ἔζησε, τὸ μονοπάτι τοῦ Θεοῦ.

Προσωπικότητα ἀειλαμπῆς, ἐκόσμησε τὴν καθέδρα τοῦ πρώτου πανιέρου Θρόνου, φέρων τὸ «Πνεῦμα τοῦ

τροπολίτης πρ. Παραμυθίας Τίτος Ματθαίου, διατελέσας πνευματικὸν τέκνον τοῦ αἰοδύμου γέροντος— ὑπῆρξε τέλος ὄντως ἁγίου. Συνωμίλει μετὰ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, ἰκετεύων Αὐτὸν ὅπως λάβῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ ἀναπαύσῃ τὸ θεβαρημένον σῶμά του. Ἐξήσεν ὡς δίκαιος καὶ ἐκοιμήθη ὡς ἅγιος τὸν ὕπνον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ ἡρέμως...».

Ἡ εἰδησις τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ διεδόθη ἀστραπιαίως εἰς τὴν ἐνορίαν του καὶ καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ σεπτὸν σκῆνωμά του, μετακομισθὲν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου (τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης), ἐτέθη εἰς προσκύνημα ἐπὶ τριήμερον, «τῇ ἐπισήμῳ ἀξιώσει τῶν ἐνοριτῶν αὐτοῦ —συνεχίζει ὁ πρ. Παραμυθίας Τίτος— χωρὶς νὰ προηγηθῇ οὐδεμίαν ταρίχευσιν αὐτοῦ οὐδὲ νὰ ὑποστῇ ἀλλοίωσιν τινα».

»Χιλιάδες λαοῦ συνέρρευσαν, ἀνθρωποὶ πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως, ἵνα προσκυνήσουν τὸ σεπτὸν αὐτοῦ σκῆνωμα. Ἐκηδεύθη τῇ 5ῃ Μαρτίου ἐν μέσῳ χιλιάδων λαοῦ. Τῆς κηδείας αὐτοῦ πρόεστη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος († 1938), ὅστις ἐκφωνήσας ἐπικήδειον λόγον, ἀνεφέρθη εἰς τὰς πολλὰς καὶ σπανίας ἀρετὰς τοῦ κοιμηθέντος... ἐξάρας δεόντως τὰ πολλὰ αὐτοῦ χαρίσματα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν ἱερατικὴν αὐτοῦ δράσιν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Ὡς ἀπόδειξιν δὲ τῆς μεγάλης τιμῆς, ἧς ἠξιώθη οὗτος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπεκαλέσθη τὸ πλῆθος τῶν

πιστῶν, ὅπερ παρηκολούθησε τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ. Κατόπιν ἀνεφέρθη εἰς τὴν φήμην τὴν ἀγαθὴν, ἣν ἀπέκτησεν ὡς ἐξομολόγος, καὶ παρωμοίασεν αὐτὸν πρὸς μέγαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πατέρα.

»Ἡ κηδεῖα αὐτοῦ ἐνεθύμιζεν ἡμέραν Μεγάλῃς Παρασκευῆς. Ὡς δ' ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ κηδείας Πατριάρχου ἢ Βασιλέως, ὁ λαὸς εἶχε κατακλύσει τὴν πλατεῖαν τοῦ Ναοῦ καὶ τὰς παρόδους, ἡ συγκοινωνία εἶχε διακοπῆ, ἐπιμόνῳ δ' ἀξιώσει αὐτοῦ δὲν ἐτάφη εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς κηδείας, περαιωθείσης τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὥραν, ἀλλὰ περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν, ἀφοῦ περιεφέρθη ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ ἐνοριτῶν τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ εἰς τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς τῆς ἐνορίας ταύτης... Τὸ τί ἐπηκολούθησε κατὰ τὰς τέσσαρας ταύτας ὥρας μέχρι τῆς ταφῆς αὐτοῦ δὲν περιγράφεται. Ὅλοι ὠμίλουν περὶ γενομένης εἰς αὐτοὺς ἐκ μέρους τοῦ κοιμηθέντος καλωσύνης, βοηθείας, παρηγορίας, σωτηρίας. Τοὺς πάντας εἶχεν εὐεργετήσῃ καθ' ὅλην τὴν μακρὰν ἱερατικὴν του ὑπηρεσίαν». Ἐτάφη εἰς ἀνοιγέοντα τάφον παρὰ τῷ ἱερῷ Βήματι τοῦ ναοῦ τούτου. (Περιοδ. «Ἐκκλησία», ἔ. 1966, σελ. 632).

*

(Συνεχίζεται)

Θεοῦ», καὶ ὀδηγῶν, ὡς ἄριστος οἰακοστρόφος, τὸ σκάφος τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σὲ λιμένας ἀσφαλεῖς, ἐπικαλούμενος πάντα τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ἐν μέσῳ δυσκολιῶν πολλῶν, κινδύνων καὶ πιέσεων, ἔκανε τὸ Πατριαρχεῖο ἀφετηρία μιᾶς μεγάλης εἰρηνικῆς πορείας, ποὺ ἀγκάλιασε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ κατέδειξε πρὸς κάθε κατεύθυνση ὅτι οἱ μεγάλοι καὶ δυνατοὶ δὲν στεφανώνονται ἀπὸ τὶς πορφύρες καὶ τὶς δόξες, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἀκτινοβόλο ἔργο τῆς ἀγάπης τους καὶ τῆς προσπαθείας τους γιὰ τὴν συναδέλφωση τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ ἄνεμοι καὶ οἱ θύελλες πολλὰς φορὰς ἐμαίνοντο γύρω του. Ἐκεῖνος ὅμως εἶχε τὴν βαθειὰ πίστη στὸν Χριστό, ὅτι, «οὐκ ἄνθρωποι τὰς ἑαυτοῦ κυβερνῶσιν Ἐκκλησίας, ἀλλ' αὐτός ἐστιν ὁ πανταχοῦ ποιμαίνων τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν» (ἱερὸς Χρυσόστομος).

Ἐτσι ἐβάδισε, ὀδοιπόρος, ἱπτάμενος καὶ ποντοπόρος, τὰ μονοπάτια τῆς γῆς, ἀφήνοντας πίσω του σὲ κάθε πολιτεία καὶ χωριὸ τὴν ἀνάμνηση τοῦ «ἀγίου», τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, τοῦ φορέως τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος καὶ τῶν ὑπερόχων πνευματικῶν ἀξιῶν.

Πανευδαίμονες καὶ οἱ πόλεις τῆς εὐλογημένης μας πατρίδος ποὺ εἶχαν τὴν ἐξαιρετικὴ τιμὴ νὰ τὸν ὑποδεχθῶν καὶ νὰ δεχθῶν τὴν δλοκάρδια πατρικὴ εὐλογία του· ἡ Ἀθήνα, ἡ Πάτμος, τὸ ἱερὸ νησί τῆς Ἀποκαλύψεως, ὁ Πειραιάς, ὁ ἀγιώνυμος Ἀθῶνας, ὁ Βόλος, τὰ Τρίκαλα, τὰ οὐρανογεῖτονα Μετέωρα. Εὐλογημένα χῶματα ποὺ θὰ κρατήσουν γιὰ πάντα σὰν πολῦτιμο θησαυρὸ τὰ ἔχνη τῶν βημάτων του.

Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς θεόθεν ἐκλογῆς του, ἀπεδύθη σὲ νέους ἀγῶνες καὶ κόπους, δαπανήσας ἑαυτὸν πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς μεγαλονόμου Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περίτρανα ἀπέδειξε σὲ ὅλους ἡ δεκαεπταετηρὴ πατριαρχεῖα του ὅτι ὁ πρῶτος καὶ σεβάσιμος Θρόνος τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἔχει καὶ θὰ ἔχη τὴν ἀγαθὴ τύχη, ἡλεημένος παρὰ Κυρίου, νὰ κοσμεῖται ἀπὸ ἱερούς ἀνδρας μὲ τὸ γλυκὺ χαμόγελο καὶ τὴν χαριτωμένη ψυχὴ τοῦ Δημητρίου.

Ἀπὸ τοὺς ποταμούς τοῦ πατριαρχικοῦ του μανδύα ἔρρευσαν χεμαρρῶδη τὰ γνωρίσματα τῆς καλωσύνης

του καὶ σὰν τὰ πιὸ πολῦτιμα πετράδια, κέντησε στὴν ἀρχιερατικὴ Μίτρα του, τὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ποὺ τὶς δίδαξε πῶς νὰ ὑπομονεύουν καὶ νὰ «... κλαῖνε μετὰ κλαίωντων».

Ὁ Πατριάρχης μας ὑπνοῖ, «προσδοκῶν Ἀνάστασιν νεκρῶν».

Ἐδῶ τὸν θρηνήσαμε ὅλοι, ἐκεῖ τὸν ὑποδέχθηκαν οἱ προκατοχοὶ τοῦ Πατριαρχεῖς καὶ τὸν ὀδήγησαν στὴν φωτόμορφη Τράπεζα τοῦ «ἐσφαγμένου Ἀρνίου», τελώντας μαζί του τὴν Λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ὁρθοδοξία θὰ βρῖσκει πάντα τὰ ἔχνη του, ὅσο κι ἂν τὰ ἀμμόβουνα τῶν δυσκολιῶν τῶν καιρῶν καὶ τῶν διεθνῶν συγκυριῶν, παρασυρόμενα ἀπὸ τὰ θυελλώδη μένεα τοῦ κακοῦ καὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Πατριαρχεῖου καὶ τῆς φυλῆς, θὰ προσπαθοῦν νὰ τὰ κλύψουν καὶ ἐξαφανίσουν... καὶ σ' αὐτὰ τὰ ἔχνη θὰ βρῖσκουν ὅλοι, καὶ περισσότερο ὅσοι φέρουν τὸν βαρὺ Σταυρὸ τῆς ἱερωσύνης, τὸν «εἰς τύπον Χριστοῦ ἐλθόντα», πνευματικὸ Δεσπότη καὶ ὀδηγὸ, καὶ θὰ φωτίζονται ἀπὸ τὸ ἀκτινοβόλο φῶς τῆς ἀθώας του ματιᾶς καὶ «τῶν ὠκεανείων ρεῖθρων τῆς ἀγαπώσης καρδίας του».

Ὅπως ἐδῶ, ἔτσι τώρα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, ἀπλώνει τὰ χέρια του πρὸς ὅλους, καὶ καλεῖ τὴν Ἐκκλησία στὸν πρῶτο ἀποστολικὸ χαιρετισμὸ, «εἰρήνη πᾶσι»!

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχωφελεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου
δομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ στόχασες πνευματικαῖς καὶ κατάνυξιν
εἰς κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει βασικῶς ἀπὸ ὅλες τὶς μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστερά, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἐπόψεως.

Ἀνατύπωσις καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μὲ ἔγκρισιν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σελίδες 532, ἐξώφυλλον εἰς τετραχρωμίαν, δρχ. 800 (πλέον ταχυδρομικά).

Κεντρικὴ διάθεσις: Ἀποστολικὴ
Διακονία, Ἰασηίου 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ.
722.8008.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Τὸ βρέφος τῶν σκουπιδιῶν.

ΠΡΙΝ ΚΛΕΙΣΕΙ τὸ πρῶτο εἰκοσιεταίριο τῆς ζωῆς του, γεύτηκε τὴ σκληρότητα. Ἐνα χαριτωμένο ἀγοράκι 3.700 γραμμαρίων βρέθηκε τυλιγμένο σὲ κουβέρτα, δίπλα σὲ σωρὸ ἀπὸ ξύλα στὸ Αἰγάλεω. Τὸ γοερὸ κλάμα ἀναστάτωσε τὴ γειτονιά. Ἀπὸ παραζέιμενο κατὰσθημα μιὰ 47χρονη γυναίκα ἔτρεξε καὶ σήκωσε στὴν ἀγκαλιά της ἐκεῖνο πὸν θεώρησαν μεγάλο θάρος δύο ἄνθρωποι πὸν ἐνδεχομένως «πῆρανε τὴ ζωὴ τους λάθος»...

Ἀστυνομικοὶ τοῦ τμήματος Αἰγάλεω παρέλαβαν τὸ νεογνὸ καὶ τὸ μετέφεραν στὸ νοσοκομεῖο Παίδων. Εἶναι συγκινητικὴ ἡ ἀπόφαση τῆς διεύθυνσης ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος νὰ ζητήσει ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς νὰ τὸν υἱοθετήσῃ, ἀναλαμβάνοντας ὅλα τὰ ἔξοδα γιὰ τὴ συντήρησή του.

Δὲν θὰ ἐμμεῖνουμε στὸ γεγονός. Ἀπλῶς θὰ τὸ χρησιμοποιήσουμε ὡς ἀφορμὴ γιὰ προβληματισμὸ. Ἀμέτρητα εἶναι τὰ ποικίλα δράματα πὸν καθημερινὰ ἐντοπίζονται ἢ μένουν στὴν ἀφάνεια. Ἀμέτρητες καὶ οἱ φορὲς πὸν τὰ «σφραγίζουμε» μ' ἕνα «γιατί». Ἀμέτρητες — ἄλλες τόσες — οἱ φορὲς πὸν ἀδυνατοῦμε ν' ἀπαντήσουμε.

Ἄς κοιτάξουμε μέσα μας, πὸν πολύ...

Ὁ Παῦλος ὅλων τῶν ἐποχῶν.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ αὔξηση μέχρι 50%) τῆς βλαπτικῆς ἠλιακῆς υπεριώδους ἀκτινοβολίας, πὸν φθάνει στὸ ἔδαφος ὡς συνέπεια τῆς μείωσης τῆς σιτιβάδας τοῦ ὄζοντος, διεπίστωσαν προσφάτως οἱ ἐξοσιοδοτημένοι ἀπὸ τὸν ΟΗΕ ἐπιστήμονες. Ἡ αὔξηση αὕτη, σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμούς τους, θὰ προκαλέσει αὔξηση κατὰ 20%) ὀρισμένων μορφῶν καρκίνου τοῦ δέρματος, ἐνῶ μιὰ καινούργια διαπίστωση τῶν εἰδικῶν εἶναι ὅτι, ὁ ρυθμὸς μείωσης τοῦ ὄζοντος κατὰ τὴν δεκαετία 1980 - 90 ἦταν μεγαλύτερος ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς προηγουμένης δεκαετίας. Ἐνα ἄλλο νέο ἐπιστημονικὸ εὑρημα τῆς ομάδος τῶν εἰδικῶν εἶναι ὅτι, πλέον, μείωση τῆς σιτιβάδος τοῦ ὄζοντος δὲν παρατηρεῖται μόνον στοὺς ψυχροὺς μῆνες ἀλλὰ

καὶ τοὺς θερινούς, πράγμα πὸν ἀφορᾷ ἀμέσως τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἐπιστήμονες δήλωσαν: Ἐλπίζουμε ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχε μείωση τοῦ ὄζοντος στὴ χρονιά 1990 - 91. Δυστυχῶς ὅμως διαφενεστήκαμε...

Καὶ σ' αὕτη τὴν περίπτωση θὰ θυμηθοῦμε τὸ Παῦλειο: «Ἡ φύσις συνωδίνει καὶ συσιενάζει» ἐξαιτίας τῆς ἁμαρτίας μας. Καὶ τὸ ἀποκαρδιωτικὸ εἶναι ὅτι δὲν θὰ πάρει νὰ συμβαίνει ποτέ...

Οἱ «φίλοι».

Σ' **ΕΡΗΜΙΚΗ** περιοχὴ, κοντὰ στὸ κοιμητήριον Μενιδίου, βρέθηκε νεκρὸς ὁ 32χρονος Σ. Α. Ἐκεῖ τὸν «πέταξαν» «φίλοι» του, μὲ τοὺς ὁποίους ἔκανε μαζί χρήση ναρκωτικῶν. Οἱ πρόσφατες χαρακιὲς πὸν εἶχε στὰ χέρια του, καθὼς καὶ ἡ ἀχρησιμοποίητη σύριγγα πὸν βρέθηκε στὴν τσέπη του, δὲν ἄφησε καμιὰ ἀμφιβολία στὸν ἱατροδικαστὴ, γιὰ τὴν αἰτία πὸν τὸν ὁδήγησε στὸ θάνατο: ὑπερβολικὴ δόση ναρκωτικῶν. Ὁ 32χρονος «χτύπησε» τὴν ἔνεση κάπου ἄλλοῦ καὶ αὐτοὶ πὸν ἦταν «μαζί του» τὸν μετέφεραν στὴν ἐρημικὴν περιοχὴ ὅπου τὸν ἐγκατέλειψαν. Τὸ πιῶμα ἦταν σὲ κατὰσθημα ἡμιαποσύνθησης καὶ ὅπως ὑπολογίζει ὁ ἱατροδικαστής, εἶχε πεθάνει πρὶν ἀπὸ δυνάμει μέρες.

Ὁ ὁποιοσδήποτε σχολιογράφος δὲν θὰ εἶχε τίποτα νὰ προσθέσει στὴν θλιβερὴ αὕτη εἶδηση. Εἶναι ἀπὸ μόνῃ της ἀρκετὰ ἰσχυρὴ. Καὶ ἀσφαλῶς, ἡ «εἶδηση» ἐντοπίζεται στὸν περίγυρο τῶν «φίλων», πὸν στὴν δεδομένη στιγμή ξεφορτώθηκαν τὸν 32χρονο Σ. Α. Τῶν... «φίλων»...

Κυκλοφορεῖ σὲ 6' ἔκδοση
ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία

Ἀρχμ. Συμεὸν Π. Κούτσα

Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Γιατί, πῶς καὶ πότε νηστεύουμε.

Ἀπευθυνθετε: Ἀποστ. Διακονία, Ἰακίου 1,
115 21 Ἀθήνα — Δραγατσανίου 2 — πλατ.
Κλαυθμώνος. Τηλ. 7228.008, 3228.637.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

«Κοσμάς ὁ Αἰτωλός», απέκτησε νέο Διοικητικό Συμβούλιο πού προήλθε ἀπό τις ἀρχαιρεσίες τῆς 21.9.91. Τὸ σῶμα συγκροτήθηκε ὡς ἑξῆς:

Πρωτοπρ. Βασ. Βουιδάσκη, πρόεδρος· πρωτοπρ. Ἐμμ. Ραπτάκης, ἀντιπρόεδρος· πρωτοπρ. Εὐάγ. Δασκαλάκης, γεν. γραμματέας· πρωτοπρ. Δημ. Μήτσης, ταμίας καὶ πρωτοπρ. Χρ. Ραλιᾶς, μέλος.

Μὲ τὴν εὐκαιρία γνωστοποιήσεως τῆς συγκροτήσεώς του, στὰ μέλη καὶ στὰ μέσα ἐνημερώσεως, τὸ νέο προεδρεῖο ἔκανε τις ἀκόλουθες ἐπισημάνσεις:

—Τὸ ἔργο μας ὡς ἐκπαιδευτικῶν κληρικῶν εἶναι πολὺ σημαντικό γιατί εἶναι ἡ ἀμεση ἐπικοινωνία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴ μαθητιῶσα νεολαία τῆς πατρίδος μας.

—Ἀκόμη στὸ χῶρο τοῦ Σχολείου ἐπικοινωνοῦμε καὶ μὲ τοὺς ὑπολοίπους συναδέλφους ἐκπαιδευτικοὺς στὰ χέρια τῶν ὁποίων θρῖσκεται ἡ παιδεία τῶν αὐριανῶν πολιτῶν τοῦ τόπου μας.

—Γιὰ νὰ περάσουμε πραγματικά ἕνα ζωντανὸ μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας στὰ παιδιά, στοὺς συναδέλφους καὶ στοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν μας, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχουμε ἀ γ ά π η καὶ ζ ῆ λ ο γ ι ά τ ὸ ἔ ρ γ ο μ α ς, π ν ε ὐ μ α σ υ ν α δ ε λ φ ι κ ὸ τ η τ α ς, ἀ ξ ι ο π ρ ε π ῆ πα ρ ο υ σ ι α σ τ ὸ Σ χ ο λ ε ῖ ο καὶ π ρ ὸ παν τ ὸ ς ν ᾶ σ υ ν ν ε ἰ δ η τ ο π ο ἰ ῆ σ ο υ μ ε ὅ τ ι ἔ χ ο υ μ ε τ ὸ μ ο ν α δ ι κ ὸ π ρ ο ν ὸ μ ι ο ν ᾶ ἱ ε ρ ο υ ρ γ ο ὡ μ ε σ τ ὸ ν Ν ᾶ ὸ σ ᾶ ν ἱ ε ρ ε ῖ ς καὶ ν ᾶ ὑ π η ρ ε τ ο ὡ μ ε σ γ γ χ ρ ὸ ν ὡ ς σ τ ὸ ν ἱ ε ρ ὸ καὶ εὐαίσθητο χῶρο τῆς παιδείας σὰν δάσκαλοι.

Η ΟΣΙΑ ΜΕΘΟΔΙΑ Η ΕΝ ΚΙΜΩΛΩΙ

κατετάγη πρόσφατα, μὲ πράξη τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου, στὴ χορεία τῶν Ἁγίων γυναικῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ κατεγράφη στὶς ἀγιολογικές της δέλτους. Γιὰ νὰ ἐξαρθεῖ καὶ τιμηθεῖ δεόντως τὸ γεγονός, ἡ Ἱ. Μητρόπολη Σύρου, συγκρότησε Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ διοργάνωση διαφόρων ἐκδηλώσεων, ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς: Ἀρχιμ. Δωρόθεο Πολυκανδριώτη, πρόεδρο· πρωτοπρ. Κων. Βαστάκη, πρωτοπρ. Δημ. Ράμφο, Ἱω. Βεντούρη, Θ. - Γερ. Μαγκανιώτη, Νικ. Ἀφεντάκη καὶ Δημ. Βεντούρη.

Οἱ ἐόρτιες ἐκδηλώσεις ἔλαβαν χώρα κατὰ τὸ διήμερο 5-6 Ὀκτωβρίου καὶ περιλάμβαναν: Ἀναχώρηση ἐπισήμων προσκεκλημένων ἀτμοπλοϊκῶς ἀπὸ Πειραιᾶ πρὸς Κίμωλο, λιτανευτικὴ μετάβαση ἀπὸ ἰ. ναὸ Θεοτόκου Ὁδηγητρίας

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

στὸ παρεκκλήσιο τοῦ Γενεθλίου (ἀγίας Ἐλεούσης) παρὰ τὸ Κάστρο, ὅπου τὰ χαριτόβρυτα λείψανα τῆς Ὁσίας. Κατάθεση τούτων στὴν εἰδικὴ ἀσημένια λάρνακα (δωρεὰ Κ. Γ. Βεντούρη, ἐφοπλιστοῦ), ἐπιστροφή στὸν καθεδρικό ναὸ καὶ Μέγας Ἐσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Σύρου κ. Δωροθέου. Τὴν Κυριακὴ 6 τοῦ μηνός, πανηγυρικὴ θ. Λειτουργία, ἀνάγνωση Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως καὶ Ἐγκυκλίου τῆς Ἱ. Συνόδου, προσλαλιά τοῦ Μητροπολίτου, ἀπονομὴ μεταλλίων, λιτάνευση τῆς Εἰκόνας καὶ τῶν Λειψάνων τῆς Ὁσίας, δεξίωση.

Τις ἐκδηλώσεις συνέδραμαν οἱ Κιμῶλιοι ἐφοπλιστὲς Κων. Γ. Βεντούρης, Ἀντ. καὶ Εὐάγ. Κ. Βεντούρης καὶ Ἀπόστ. Κ. Βεντούρης, ἡ Νομαρχία Κυκλάδων, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ἀρχίζει τὴν Τετάρτη 6 Νοεμβρίου (6-8 μ.μ.) στὸν ἰ. ναὸ Ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ ὁμωνύμου προαστίου Ἀττικῆς, μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱ. Συνόδου. Θὰ διαρκέσει ὡς τις 15 Ἀπριλίου 1992. Τὸ γενικὸ θέμα εἶναι «Ὁ κόσμος καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἀδιέξοδο ἢ ἐλπίδα;».

Διεθνoὺς κύρους Ὁρθόδοξοι θεολόγοι, ἐπισκοποὶ, μοναχοὶ, καθηγητὲς ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς χώρας μας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, θὰ ἀναλύσουν τὸ γενικὸ θέμα τοῦ Σεμιναρίου ἀπὸ ὄλες τις πλευρὲς καὶ θὰ προσφέρουν τις λύσεις τῆς Ὁρθοδοξίας στὰ ὑπαρξιακὰ ἀδιέξοδα τοῦ καιροῦ μας.

Τὴν ἑναρξὴ τοῦ Σεμιναρίου θὰ κηρύξει ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ὑδρας κ. Ἱερόθεος. Τὴν εἰσαγωγικὴ ὁμιλία μὲ θέμα: «Ὁ κόσμος καὶ τὸ μέλλον του στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας» θὰ κάνει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Μελέτιος.

ΣΥΝΑΞΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

πραγματοποιήθηκε στὴν ἰ. Μονὴ ἀγίου Νικολάου Γαλατάκη, μὲ πρωτοβουλία - ἀπόφαση τοῦ Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου. Παρακολούθησαν τις ἐργασίες τῆς 50 Ἀναγνώστες, ὑποψήφιοι Κληρικοί καὶ Ἱεροσπουδαστές. Ἐκτὸς τῆς εὐκαιρίας γιὰ συμμετοχὴ στὴ λατρευτικὴ ζωὴ καὶ τὸν συμπνευματισμὸ τους, οἱ ὑποψήφιοι ἄκουσαν καὶ εἰσήγηση μὲ θέμα «Προτροπὲς γιὰ μιὰ ὀρθόδοξη πνευματικὴ ζωὴ», πού ἀνέπτυξε ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἱω. Σακελλαρίου, Δρ. Θεολογίας - καθηγητῆς τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησ. Σχολῆς Ἀθηνῶν.